

Европейско кинообразование за
деца и младежи

Синия тигър

Петр Укропец

Чехия, 2012

ПЕДАГОГИЧЕСКИ МАТЕРИАЛИ КЪМ ФИЛМА

СЪДЪРЖАНИЕ

I - ВЪВЕДЕНИЕ

1. CinEd: филмова колекция, филмова педагогика [стр. 2](#)
2. Защо точно този филм? [стр. 3](#)
3. Технически характеристики и плакати [стр. 3](#)
4. Основни теми и резюме [стр. 5](#)

II - ФИЛМЪТ

1. Контекст [стр. 6](#)
2. Авторът, избрана филмография [стр. 7](#)
3. Филмът в контекста на литературната творба [стр. 8](#)
4. Сходства [стр. 10](#)
5. Цитати [стр. 11](#)

III - АНАЛИЗ

1. Разкадровка на филма [стр. 12](#)
2. Киновъпроси [стр. 14](#)
3. Анализ на фотограма – Йоханка в пясъка [стр. 17](#)
4. Анализ на план – разрушаването на един кран [стр. 18](#)
5. Анализ на сцена - шамарът [стр. 19](#)

IV - ВРЪЗКИ

1. Свързани образи: вълшебната градина [стр. 22](#)
2. Диалози между филмите от колекцията на CinEd: “Синият тигър”, “Първият учебен ден”, “Малка светлинка” [стр. 23](#)
3. Връзка с други изкуства – литературно вдъхновение [стр. 25](#)
4. Прием на филма: пресечни гледни точки [стр. 28](#)

V - ПЕДАГОГИЧЕСКИ ДЕЙНОСТИ

CINED: ФИЛМОВА КОЛЕКЦИЯ, ФИЛМОВА ПЕДАГОГИКА

Програмата CinEd се посвещава на мисията за адекватно предаване на седмото изкуство като културен обект и предпоставка да анализираме света чрез него. За тази цел създадохме обща педагогика на базата на колекция от европейски филми, представящи различните държави, участващи в проекта. Подходът, който сме избрали е адаптиран към нашата епоха, белязана от бързи, резки и продължителни промени в начина, по който виждаме, получаваме, разпространяваме и продуцираме образи. Днес наблюдаваме образите чрез множество екрани: от най-големия – този на кинозалоните – до най-малките (включително тези на мобилните телефони), преминавайки през телевизията, компютрите и таблетите. Киното е все още младо изкуство, но смъртта му бе предричана няколко пъти: ясно е, че тя така и не се е случила.

Все по-фрагментираният начин, по който гледаме филмите на различни екрани, несъмнено засяга киното и неговата трансмисия. Педагогическите материали на CinEd предлагат и утвърждават една чувствителна и индуктивна педагогика, интерактивна и интуитивна, предоставяща знания и аналитична грамотност, както и възможности за диалог между образите и филмите. Произведенията са анализирани на различни нива, в тяхната цялост, но също така и на отделни фрагменти, в различна темпоралност – фотограма (статичен кадър), план, сцена.

Педагогическите материали позволяват свободното и гъвкаво използване на филмите. Едно от най-големите предизвикателства пред тях е именно успешният им диалог с кинематографичното изображение на няколко нива. Тяхната цел е да насърчават описанието като съществена стъпка към всеки аналитичен подход, както и да развиват способността да бъдат избирани определени образи, да бъдат категоризирани и съпоставяни. Това биха могли да са образи от един и същи филм, от два или повече филми, но също така от сферите на всички други изкуства, включващи изображения и разказ (фотография, литература, живопис, театър, комикс...). Целта е образите да не са случайни, а да имат смисъл; в тази връзка, киното е синтетично изкуство, особено ценно за изграждането и укрепването визуалната култура на младите поколения.

Тези педагогически материали са подготвени от Асоциацията на чешките кинолюбове

Автори: Тереза Чешани Дворжакова (педагогическо досие), Мартина Ворачкова (работен лист за ученици, част от секцията “Педагогически дейности”)

Благодарности: Натали Буржоа, Ева Парулкова, Катя Мендес Бест, Лена Руксел, Мелоди Шолме, Петр Укропец

Превод на български език: Йоана Павлова

Главен координатор: Френски институт - Париж

Педагогически координатор: Френската национална филмотека / Киното, сто години младост

Координатор на CinEd България: Ралица Асенова / Сдружение „Арте Урбана Колектив“

Дизайн (адаптация на български език): Елена Гамалова

Авторски права: CinEd / Френски институт - Париж

ЗАЩО ТОЧНО ТОЗИ ФИЛМ?

“Синият тигър” е приказка за две деца и син тигър, които обитават една стара ботаническа градина – едно място в противоречие със заобикалящата го градска среда. Затова и една от темите на филма е опазването на природата, а също конфликтът между старото и новото, между обичайното и необичайното. Борбата на децата срещу строителните предприемачи и безчувствените, корумпирани местни политици е универсална метафора за усещането за несигурност, което днешната реалност насажда и у децата, и у възрастните. Едновременно с това, отново говорейки за темите на филма – дори и в опростен вариант, за млади зрители “Синият тигър” надгражда традицията на “подривното” кино отвъд Желязната завеса през втората половина на XX век. Светът на децата е изобразен като свят на надежда, докато светът на възрастните е белязан от компромиси и деспотизъм.

Филмът комбинира игрални сцени и анимационни техники. Този подход, заедно с характера на литературния източник и жанра на приказката, разгърнат в контекста на един съвременен град, дава много свобода на създателите да развият собствен стилизиран дизайн. Анимационните елементи в “Синият тигър” са третираны с прецизност, но също и с дух на иновация, съчетавайки класическа двуизмерна анимация с модерни дигитални методи.

Във филма се срещат няколко традиции, като например чешкото кино за деца и младежи, което през 70-те и 80-те години се радва на успех не само в Чехословакия, но и по света. Също ключово, обаче, е и наследството от страна на авторската анимация в Европа (и отвъд) през десетилетията след войната, когато кинотворците се сдобиват с по-добри условия за дългосрочното и системно развитие на характерни, артистично оригинални филми.

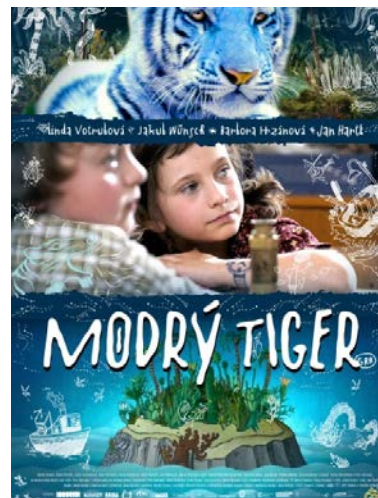
“Синият тигър” на Петр Укропец, един дебютиращ режисьор и също така опитен продуцент, е важен пример за пълнометражен филм с артистични качества, насочен предимно за деца в основното училище. Този жанр на практика изчезва от чешкото кино в годините след 1989-а, когато студийната система изпада в колапс. Все пак, като режисьор и продуцент, Петр Укропец демонстрира дългосрочен ангажимент към този тип кино за деца и юноши. “Синият тигър” се радва на голям успех в Чехия, а също и Германия, Швейцария, Полша и Словакия.

международен плакат

немски плакат

словашки плакат

ТЕХНИЧЕСКИ ХАРАКТЕРИСТИКИ

Оригинално заглавие: Modrý tygr
Национална премиера: 23. 2. 2012
Продължителност: 90 минути
Страна: Чехия, Словакия, Германия

Режисьор: Петр Укропец
Режисьор-супервайзър: Бохдан Слама
По мотиви от книгата на Тереза Хорватова
“Синият тигър” (2005)

Адаптация: Юрай Хорват
Сценарий: Тереза Хорватова, Петр Укропец
Дизайнер на продукция: Юрай Хорват
Допълнителен дизайн: Ванда Раиманова, Йозеф Стрелец, Мартин Снопек, Михаела Тилерова
Оператор: Клаус Фуксйегер
Анимация: Михал Щрус и други
Визуални ефекти: Борис Масник (супервайзър), UPP
Специални ефекти: Trick SF
Продуцент: Negativ – Петр Укропец, Милан Кухинка, Павел Стреняд
Ко-проуценти: Blinker Filmproduktion, ARINA, České televize, Rozhlas a televízia Slovenska, UPP
Мениджър продукция: Стибор Поуба
Композитор: Якуб Кудлач, Маркус Ауст
Монтаж: Якуб Хейна
Звук: Ян Ченек
Сценография: Хенрик Борарос, Михал Шлузар, Ян Оршка
Костюми: Андреа Кралова

Актьори: Линда Вотрубова (Йоханка), Якуб Вюнш (Матиаш), Барбора Хрзанова (майка на Йоханка), Ян Хартл (бащата на Матиаш), Даниел Древес (кмета Рип) и други

Приказка / политика

Въображение /
реалност

Цветовете

Природа и животни

Старо / ново

ОСНОВНИ ТЕМИ

ПРИКАЗКА / ПОЛИТИКА

“Синият тигър” е филм-приказка, в който доброто побеждава злото. Доброто е олицетворено от пъстрите и старомодни обитатели на ботаническата градина. Злото е представено посредством студения и безскрупулен кмет, който се е заел да преобрази стария квартал. Обитателите на старата част на града и техните деца (които обичат кучета, винаги бързат занаякъде и са пристрастени към мобилните телефони) живеят в зоната помежду доброто и злото. Точно както класическите приказки често имат политически нюанс, например с коментарите си върху феодалната система на прединдустриалното общество, “Синият тигър” също е една политическа притча с послание за антиглобализъм.

СТАРО / НОВО

Един от важните мотиви във филма, при това развит на няколко нива, е контрастът между старото и новото. Старото е заплашено от новото, тъй като тази част на града трябва да бъде разрушена и заменена от нов квартал. Светът на основните персонажи се характеризира от стари вещи и ретро облекло. При все това, старият квартал съдържа също и някои нови елементи. Филмовият диалог между старото и новото е представен и посредством комбинирането на класически и свръхмодерни 3D анимационни методи.

ЦВЕТОВЕТЕ

Цветовите в “Синият тигър” не са използвани единствено, за да се придаде определена атмосфера, но също и за да спомогнат в създаването на самата история. Светът на градината, тигъра и природата изобщо е в зелено и синьо. Старият квартал се отличава с пъстротата си. Светът на кмета Рип е черно-бял. Това разделение в цветовете подчертава контрастите и противоречията между отделните светове. Цветовите се променят съобразно действието във филма.

ВЪОБРАЖЕНИЕ / РЕАЛНОСТ

На пръв поглед, сюжетът на филма е реалистичен. Йоханка обожаваша да чете и да рисува и е представена като персонаж с развито въображение. Нейните идеи оживяват пред очите ѝ, а също и в сънищата ѝ. Въпреки това, тигърът, в цялата му

конкретност, остава скрит за зрителите през по-голямата част от филма. На финала нашите персонажи напускат градината, за да се впуснат в света на въображението. Игривото настроение на последните сцени спомагат за това зрителят да не възприеме песимистично бягството от реалността на съвремените ни.

ПРИРОДА И ЖИВОТНИ

Ботаническата градина, животните и обитателите на градината препращат към архетипа на естественото и автентичното. Като цяло, в изкуството често срещаме положителния образ на природата и истинското (картини, литература...) Дивите животни представят свободата, липсата на ограничения и природната мъдрост. Пищната растителност на оранжерията се превръща в скривалище и убежище. Децата все още не са “заразени” необратимо от болестта на модерната цивилизация. Възрастните, които живеят в близост с природата (майка и ботаникът), са представени като хора, които знаят повече от останалите.

РЕЗЮМЕ НА ФИЛМА

Йоханка и Матиаш живеят с родителите си в старата ботаническа градина в центъра на града. И двамата не се вписват в училищната среда, защото са различни – не използват мобилни телефони и не носят модерни дрехи, но вместо това четат и познават добре природата. Йоханка има проблеми със зловната портиерка в училище, но също така и притежава невероятно въображение, благодарение на което идеите ѝ сякаш оживяват пред очите ѝ. Един ден синият тигър, който тя рисува постоянно, действително се появява от плът и кръв. Предизвиква улични задръствания и като че ли обича да похапва кучета, които постепенно започват да изчезват от стария град в близост до кметството. Целият район, включително и ботаническата градина, трябва да бъде изравнен със земята. На това място се планира издигането на модерен квартал от стъкло и подсилен бетон. Отвратителният кмет Рип решава да се възползва от ситуацията и предлага награда за главата на тигъра, като обявява района за опасен и настоява преустройството да започне колкото се може по-скоро. Градината трябва да се изпразни до месец, а децата и родителите им нямат идея какво ще се случи с тях. W Блъснат от колата на кмета, синият тигър намира подслон в градината. Децата и майката на Йоханка му помагат. Докато той се възстановява, градината разцъфтява чудодейно и многобройни редки растения, особено със сини цветове, се появяват изневиделица. Посетителите се стичат на тълпи да видят новите растения. Някои, включително и кметският шофьор Крачмера, се досещат, че тигърът вероятно се крие в градината. През нощта той приспива и отнася животното. Децата го проследяват и откриват скривалището на кмета, където той е затворил не само тигъра, но и всички липсващи кучета. Обаждат се на полицията, а екип телевизионни журналисти заснемат Рип на местопрестъплението. Тигърът изчезва. Обитателите на градината се преместват в някогашния балнеологичен център и се отправят към един остров, нарисуван на стената. Стигат до острова с лодки и там се срещат отново със синия тигър.

КОНТЕКСТ

ГЛОКАЛНОТО

“Синият тигър” може да се опише като един изцяло “глокален” филм, който изследва глобални проблеми, но в същото време се концентрира изключително върху местните традиции и контекст. Благодарение на сюжетната линия за борбата срещу преустройството на стария град, филмът се вписва в една по-широка международна рамка от вярвания, изградени основно върху протести и активизъм, заедно с широк спектър от леви антиглобалистски движения и местни проекти, ангажиращи малки общности в битката срещу джентрификацията [бел на пр.: джентрификацията е процес, при който по-бедни и западнали градски квартали се преобразяват така, че постепенно привличат по-заможни жители и предишните обитатели са принудени да напуснат поради повишения жизнен стандарт] на градската среда. Филмът определено се дефинира посредством локалното – всеки зрител, който познава Прага, със сигурност ще различи Карлин като място на снимките. От друга страна, във филма не се споменава точната локация, така че би могло да става дума за който и да е европейски град, включително и измислен.

ПОЛИТИЧЕСКА КРИТИКА В КИНОТО НА МЛАДИТЕ

Чехословашката нова вълна, която се радва на международен успех, е сподавена насилствено след Окупацията от 1968г. от силите на Варшавския договор. Голяма част от това поколение киноавтори е накарано да замлъкне за няколко години до началото на 70-те, заради което мнозина заминават в изгнание. Въпреки това, ситуацията бавно и постепенно става по-благоприятна, от началото на ранните 70-те. Все още не може да се говори за артистична свобода, така че авторите на филми често прибегват до метафори и алегии, за да коментират случващото се. До промените в режима от 1989г. най-важните проекти обикновено се появяват отвъд доминиращата идеологическа и студийна система за кинопродукция.

Затова и не е случайност, че жанрът на детските и младежките филми (не толкова зорко цензурирани) процъфтява през 70-те и 80-те. Младежкото кино се превръща в запазена територия на цяло поколение начинаещи автори, които с голяма мъка успяват да дебютират в онези десетилетия. Те обикновено следват примера на ранните филми на Милош Форман, като в същото време предлагат политически недвусмислено съдържание. Подрастващите персонажи във филми като “Само да подсвирна” на Карел Смичек (Jen si tak trochu přisknout, 1980), “Днес дойде ново момче” на Владимир Дрха (Dneska přišel nový kluk, 1981) или “Соков роман” на Феро Фенич (Džusový román, 1984), с които зрителят се идентифицира, се сблъскват с неразбирането и отхвърлянето на по-възрастното поколение на техните родители и учители. Поведението на възрастните е двулично, глупаво и подправено. Вероятно тук бихме могли да открием основата на онези възрастни персонажи от “Синият тигър”, които са представени в много по-негативна светлина спрямо други европейски филми за деца.

“Само да подсвирна” Карел Смичек – Чехословакия, 1980

АВТОРЪТ, ИЗБРАНА ФИЛМОГРАФИЯ

Петр Укропец (роден през 1972г.) израства в семейство на техник, работещ в телевизията, и от малък посещава снимачната площадка. Въпреки това, не заснема дебютния си филм *“Синият тигър”* преди да навърши 40, когато вече е с изградилена изключително успешна и дългогодишна кариера като продуцент. Укропец привлича внимание за първи път през 1994г., когато успява да превърне *“Индианско лято”*, дипломната работа на Саша Гедеон, в международна ко-продукция, която се радва на огромен успех както сред чешките зрители, така и на международните фестивали. През 1995г. Укропец е сред основателите на една от най-важните независими продуцентски компании в Централна Европа, *Negativ / “Negativ”*, която съществува до днес и специализира в авторско и арт кино. Компанията сътрудничи с водещи чешки режисьори като Бохдан Слама, Хелена Трещикова, Марек Найбрт и Михаела Павлатова в продължение на много години. *Negativ* също може да се похвали с това, че успява да закара до чешките кинозалони авторско, документално, експериментално и анимационно кино.

Кариерата на Петр Укропец е интердисциплинарна по характер. Три пъти изпълнява длъжността Главен мениджър на Пражкото квадриенале (значим международен фестивал за театрална сценография) и също така участва в проекта по отбелязването на стогодишния юбилей на Чешката филхармония. От 2003г. е сред преподавателския екип във фимовото училище FAMU, където води свой собствен клас по продуцентство.

Петр Укропец започва да се концентрира предимно върху своите авторски проекти в началото на хилядолетието, след като се премества със семейството си в малкото градче Тьеховице в Западна Бохемия, в подножието на планината Шумава. Там в плевнята си основава любителска театрална трупa под името Змрзлик. Първоначално замислен като проект в помощ на местната общност, постепенно трупата се превръща в успешен културен феномен, чиято слава прекосява границите на конкретния географски район. Към момента, трупата има 100 члена, а представленията ѝ привличат до 3000 зрителя. В театъра Укропец има възможност да съчетава организаторските си качества с авторската си визия. Започва да обръща повече внимание на постановъчните елементи, които скоро пренася с голям успех в собствената си работа на екрана. Коментирайки дългия път, изминат със собствените си проекти, той твърди, че като че е открил аудиторията си: *“Занимавам се с любителски театър, при което сякаш за последните 15 години култивирах една публика от различни поколения, която разбира езика, с който насищам работата си. Експериментирал съм с най-различни жанрове, работил съм с професионални актьори, аматьори и деца. Усещането, че имам публика, ми вдъхна кураж, за да създам “Синият тигър”!*

През 2012г. Петр Укропец прави пълнометражния си режисьорски дебют с филма за деца *“Синият тигър”*. Филмът е предшестван и последван от сериозни проучвания и продуцентски труд в областта на киното за деца и младежи. Въпреки успеха на филма, авторът му не се впуска в създаването на нови заглавия, а вместо това се концентрира върху организационни, театрални и преподавателски дейности. Вторият игрален филм на Укропец, *“В сънищата ти”*, се появява през 2016г. В сътрудничество със сценариста Егон Тобиаш, режисьорът насочва вниманието си към тийнейджърската субкултура, която се занимава с паркур. Макар и под различна форма, този филм съдържа много сходни разказвателни елементи със *“Синият тигър”*. Отново централният персонаж е едно много независимо и силно момиче със страшно развито въображение, което се опитва да се справи с неразбирането на околните и има трудности в това да различава реалност и сънища. Последно заглавие във филмографията на Петр Укропец като режисьор засега, световната премиера на *“В сънищата ти”* е през 2016г., в състезателната секция на Берлинале за младежко кино *“Поколение 14+”*.

Петр Укропец с актьора в ролята на Матиаш, по време на снимките на *“Синият тигър”*

“В сънищата ти” (Ani ve snu!, 2016)

¹ Милош Каменик: Не искам да правя изцяло реалистични филми. Интервю с режисьора и продуцента Петр Укропец. “Кино и време”- специално англоезично издание, 2016, стр. 12-16

ФИЛМЪТ В КОНТЕКСТА НА ЛИТЕРАТУРНАТА ТВОРБА

ЛИТЕРАТУРНИЯТ ИЗТОЧНИК

“Синият тигър” е публикуван през 2004г. от малкото независимо издателство “Баобаб”, което се фокусира върху авторска литература за деца. Издателската къща е собственост на Тереза и Юрай Хорватови, семейна двойка. Тереза Хорватова пише “Синият тигър”, докато Юрай Хорват (известен чешки графичен дизайнер, илюстратор и преподавател) добавя оригиналния визуален стил. Книгата е посрещната много положително от критици и читатели, като днес е сред най-известните произведения за деца в чешката литература.

Двата автори са от поколението на Петр Укропец и онова, което също обединява и тримата, е решението да напуснат големия град, за да са близо до природата. Хорватови живеят в живописното градче Табор, в Южна Бохемия, и по време на снимките на филма водят петте си деца със себе си. Този семеен начин на живот също оказва влияние върху сценария. Поради липса на време, Тереза Хорватова пише книгата в продължение на повече от четири години, а когато се стига до писането на сценарий, напрежението отново е голямо. Тя си спомня за този период в следното интервю: “Когато Петр Укропец видя, че ще имам нужда от повече време, организира лагер за всичките ми деца. Благодарение на това, се сдобих с една цяла седмица за писане и така поставихме основите. Използвах и съпруга ми като детегледачка... Накрая Петр и аз завършихме сценария заедно.”²

В книгата образът на Йоханка е неизменно свързан с четенето и книгите – Тереза Хорватова не крие факта, че персонажът е много повлиян от преживяванията в собственото ѝ детство, в тоталитарна Чехословакия: “До известна степен това съм аз, а също и моето собствено въображение. Прекарах детството си сред книги. Не можех да се откъсна от тях. Също така околните ме възприемаха като чудачка. Беше ми доста трудно заради това, че трябваше да ходя на училище.” Поглеждайки назад, Тереза Хорватова също обяснява мотива с плесницата, която Йоханка получава в книгата и във филма: “Аз действително получих шамар. От портiera на училището.”³

Илюстрация – ботаническата градина в книгата “Синия тигър”

ИЗБРАНА ФИЛМОГРАФИЯ:

Като продуцент (често в сътрудничество с Павел Странд):

“Индианско лято”, реж. Саша Гедеон (Indiánské léto, 1995)
 “Шепот”, реж. Давид Ондричек (Šepetj, 1996)
 “Завръщането на идиота”, реж. Саша Гедеон (Návrat idiota, 1999)
 “Кой ще пази пазача? Далибор, или ключа за чичо Томовата колиба”, реж. Капел Вачек (Kdo bude hlídat hlídače? Dalibor aneb Klíč k Chaloupce strýčka Toma, 2002)
 “Селският учител”, реж. Бохдан Слама (Venkovský učitel, 2008)
 “Нощни птици”, реж. Михаела Павлатова (Děti noci, 2008)
 “Иветка и планината”, реж. Вит Янечек (Ivetka a hora, 2008)
 “Четири слънца”, реж. Бохдан Слама (Čtyři slunce, 2012)
 “Чудо”, реж. Юрай Лехотски (Zázrak, 2013)

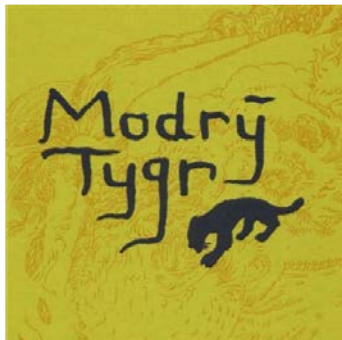
“Синият тигър” (2012)
 “В сънищата ти” (2016)

РАЗВИТИЕ НА ПРОЕКТА

Филмът се различава от книгата в много отношения. Сюжетната линия е опростена и може по-лесно да се проследи. Бележките на разказвача изчезват от белите полета, като това се случва и с персонажа на лошия син – Фишкус Туш. Развързката също е доста променена. И все пак, по-важното е общата концепция, с която сценаристите, режисьора и създавателите на визуалния стил на филма се възползват от промяната на изразното средство. Романът отдава почит на детската литература – основният персонаж чете постоянно, нейното силно въображение е развито именно посредством книгите. Също така, книгата съдържа немалко литературни цитати и изобщо в пълна степен използва спецификата и възможностите на писмения изказ, с което историята сякаш се освобождава и размива границата между мечти и реалност. В този смисъл начинът, по който този материал е адаптиран за екран, е ключов за концепцията на филма. Тереза Хорватова пише първата версия на сценария сама, а Петр Укропец ѝ съдейства в последвалите преработки. Илюстраторът на книгата и създателят на визуалната концепция на филма, Юрай Хорват, без съмнение също изиграва ключова роля на този етап от развитието. Най-важната промяна от книгата към филма е заменянето на интензивните литературни разсъждения с много въздействащ и стилизиран визуален компонент, вдъхновен от определени мотиви в книгата. Тази трансформация се разиграва едновременно на ниво сюжет (например, във филма интересът на Йоханка към литературата не е толкова силен, за сметка на рисуването) и по отношение на формата. Филмът работи със цветовете и визуалната стилизация на мизансцена, като също така комбинира игрални и анимационни елементи.

² Йозеф Муслил: “Тереза Хорватова: Има нещо от мен в Йоханка от “Синият тигър”. Аз също получих шамар”. Из “Таборски всекидневник” 22.10. 2011г. Онлайн на: https://taborsky.denik.cz/kultura_region/horvathova-johanka-z-modreho-tygra20111020.html

³ Пак там

Корицата на книгата и кадър от филма с лепенето на плакатите (0:33:30) – и двете препращат към сходен визуален мотив, силуетът на синия тигър

Илюстрация – ръчно рисуваната анимация във филма “Синият тигър” (0:27:53-0:28:13)

АНИМАЦИОННИ ТЕХНИКИ

Анимацията се влива в живото действие на филма основно през визиите и сънищата на Йоханка, като използваните форми са най-различни – от ръчно рисувана анимация през комбинация от ръчно рисувана анимация и дигитална анимация до свръхмодерна 3D анимация. Но така както филмът отделя специално внимание на стария град и ботаническата градина, стилистиката на филма също се превръща в едно празненство на традиционните анимационни техники. Въпреки че голяма част от анимационните епизоди в “Синият тигър” са генерирани дигитално, изпъква употребата на анимационни техники, които препращат към миналото. За сравнение, модерните специални ефекти и 3D анимацията са използвани по-скоро пестеливо – например, за цветните и светлинните ефекти около тигъра, или за “реалистичните” кадри с растенията, които избухват в оранжерията.

Анимацията представлява един аспект от дизайна на филма. Класическата ръчно рисувана анимация е използвана в кадър, който може да се интерпретира в чест на началото на анимацията като техника. Йоханка прелиства бележика, в който е рисувала. Първоначално тя се опитва да раздвижи устата на тигъра посредством оптически ефект (thaumatrope), като бързо завърта и обръща страниците. На следващата двойна страница се разыгрва малка анимационна шега, като този път на ръка са нарисувани тигъра и кмета Рип, чието лице е заменено от анимирана снимка. На други места във филма откриваме дигитална стоп-кадър анимация – например прозяващия се тигър, нарисуван на чина в училище. Дигитални техники са използвани също на няколко пъти, за да се комбинират ръчно рисувани елементи с игрални сцени (училищната портиерка, баните, атаката на кмета).

Друга отличителна серия от анимационни пасажии работи с по-стара техника като силуетната анимация. Сънят на Йоханка с тигъра, нарисуваният остров и силуетът на възстановилия се тигър, който тича из ботаническата градин са доста близо до стила на илюстрациите в книгата. Силуетната анимация, макар и създадена с дигитални методи в случая, също така препраща към една дълга традиция от филми, заснети с тази техника, и по-специално към работата на немската аниматорка Лоте Райнигер, която, вдъхновена от азиатския театър на сенките, започва да работи със силуетна анимация преди повече от век.

(виж Педагогически Дейности – Анимирани фигури)

СХОДСТВА

"Синият тигър" съдържа много формални и тематични мотиви и елементи, които препращат към други работи от чешкото и словашкото кино, а също и към популярни игрови техники, които често се възпроизвеждат в интернет. Нека да разгледаме някои примери.

Детето-протагонист, което се самоопределя спрямо света и своя свръхестествен приятел

1. "Червеният балон" - Албер Ламорис, 1956
2. "Люси, страшилището на улицата" - Индржих Полак, 1984
3. "Синият тигър" - Петр Укропец, 2012

1

2

3

Познаване на традицията на силуетната анимация

4. "Приключенията на принц Ахмед" - Лоте Райнигер, 1926
5. "Синият тигър" - Петр Укропец, 2012
6. "Ученикът на магьосника" - Карел Земан, 1977
7. "Синият тигър" - Петр Укропец, 2012

4

5

6

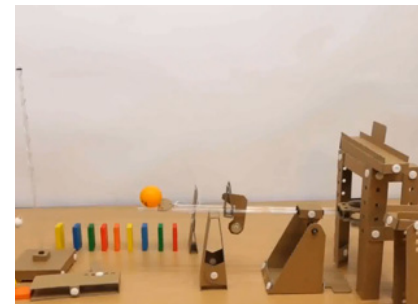
7

Магията на верижната реакция

8. "Ходът на нещата" - Петер Фишли & Давид Вайс, 1987
9. "Невероятно!!! Верижни реакции" - популярно YouTube видео, 2017
10. "Синият тигър" - Петр Укропец, 2012

8

9

10

ЦИТАТИ

ОТ ИНТЕРВЮТО НА МИЛОШ КАМЕНИК С РЕЖИСЬОРА ПЕТР УКРОПЕЦ ЗА СПИСАНИЕ "КИНО И ВРЕМЕ"⁴

За това как се учиш на режисьорския занаят

Със Саша Гедеон минахме по целия път от FAMU до същинската кинопрактика и аз бях с него на всяка малка крачка от този път. Подобно беше и с Бохдан Слама, който освен всичко супервизираше работата ми като режисьор по *"Синият тигър"*. Учиш се на занаята, като наблюдаваш други хора, но в същото време и откриваш какъв е твоя собствен език. Изборът на твоите най-близки сътрудници до голяма степен определя на какъв тип натиск ще се подложиш - в смисъл, че те винаги се опитват да извадят най-доброто от теб. Посредством дискусии с твоя оператор, например, може да се развие усетът към визуалното.

За филмите за деца и младежи

Моето собствено семейство и деца са много важни. Изпитвам нужда да съм разбираем за тях, да съм сигурен, че те разбират какво правя. Нямам амбиции да правя кино за възрастни, да се състезавам с "нашите" автори, от които се учим. Освен това мен ме вълнуват принципите на вътрешната чистота и свободата у децата, присъщите на порастването конфликти, историите за първите рани, които за мен представят най-важните моменти от формирането на една личност. Въпреки че тези истории винаги са сходни в същината си, смятам, че има смисъл да се върнем към тях на всяка възраст. Имам чувството, че разбирам персонажите на децата. Уважавам ги и искам да ги издигна до нивото на възрастните protagonисти.

Златната ера на чешкото кино за деца беше в унисон с невероятните книги за деца. Навремето имаше повече от тях. Съвременната чешка литература все още е призната международно, но книгите са по-скоро илюстрирани разкази за най-малките читатели. Една съвременна драматична история с повече комплексност и нюанси, а също и насочена към по-големи деца, е вече рядкост у нас. Едно време, на дадени автори не им е било позволено да пишат за възрастна аудитория, което ги отвежда до децата. Днес ситуацията е доста по-сложна.

За *"Синият тигър"*

Винаги търся протагонист, който да ми привлече вниманието. Трябва да е някой, който се ръководи от онова, което аз смятам за важно и в което се съдържа някакво напрежение. Това е най-важният аспект, а след това има още много други неща. За мен най-трудно е да избира подходящата тема [...] Не искам да правя изцяло реалистични филми. В *"Синият тигър"* анимацията и фантазията служат като инструмент за детския бунт, те компенсират невъзможността да се бунтуваш срещу външните обстоятелства, проблема с изгонването, а също и с факта, че нещо в семейството не е както трябва. [...] Дори театралните пиеси, върху които съм работил, са изключително визуални. Сценографията е моя, винаги има някакъв водещ сценографски принцип, върху който базирам продукцията. Имам дизайнер на костюмите или някой друг, който носи свой собствен визуален усет и когото в същото време аз ръководя, поставяйки определени задачи. [...] Със *"Синият тигър"* беше по-различно. Самата книга е много визуална, Юрай Хорват е гениален илюстратор и знаех, че трябваше да прехвърля или транспортирам във филма този тип визуален изказ, който вече присъстваше в книгата.

ОТ ИНТЕРВЮ НА ТЕРЕЗА ЧЕШАНИ ДВОРЖАКОВА С ПЕТР УКРОПЕЦ ЗА CINED⁴

За първоначалните източници на вдъхновение

Не съм имал никакви специални модели или прототипи в режисурата, въпреки че, естествено, имам любимци: Иржи Трънка, Уес Андерсън, Мишел Гондри и много други. Но действително изследвах много задълбочено запазените сценарии на Ота Хофман. Сравнявах литературните източници със сценариите, разликите между литературните и техническите сценарии и прочие. Осъзнах огромното значение на Ота Хофман, като идеален драматург, сценарист и автор на книги, за чешките филми за деца. Днес можем спокойно да заснемам филми по неговите сценарии, защото езикът му е напълно съвременен и личен. Хофман е на страната на децата. Той не окарикатурява, не се подиграва, нищо не опростява. В негово лице виждам някой с ясен поглед към духа на детството, със съзнание за всички възможни скривалища. При Ота Хофман основната драматургична структура винаги е напълно функционална. Наистина се възхищавам на работата му. В това усещане за лекота и игривост виждам едно специфично, пряко вдъхновение за онова, което аз правя.

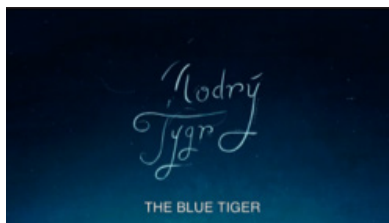
Светът на киното и историята

Светът на детското кино трябва да бъде създаден с простота и игривост. Графичният стил е основата – картинният подход свързва света на децата с киното, защото филмовият език може да използва изображението като основно средство за комуникация. Изобилието от кич, което виждаме най-често в новите анимационни филми, за щастие не е толкова изразено в Чехия заради силните авторски традиции. Тази традиция е устояла на времето в литературата, но постепенно виждаме как се изгубва в игралното кино. Още една причина да поема в тази посока.

Книгата *"Синият тигър"* функционира подобно на мозайка. Филмът е история и беше необходимо да подчертаем основния сюжет. Напълно доброволно и съзнателно избрах да използвам стилизацията, в която светът на възрастните, в лицето на персонажа на Рип и онези около него, са окарикатурени преувеличени. Обратно на това, децата са изобразени като обикновени, естествени, изпълнени с живот. Поддривните мотиви, свързани с автобиографичните елементи от живота на Тереза Хорватова, са доста силни в книгата. Едновременно с детските си спомени, Тереза Хорватова демонстрира в романа една вътрешна битка с неин бивш съученик, който по онова време беше кмет на Прага. Филмът е за свободата на едно малко момиче, която то не иска да изгуби. Начинът, по който Йоханка няма да бъде пречупена, следва да послужи за пример и вдъхновение.

⁴ Интервюто е проведено в Прага, на 5.03.2018г.

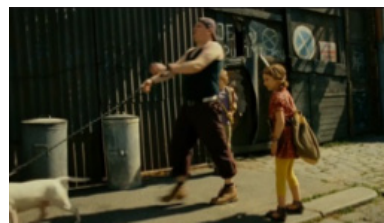
РАЗКАДРОВКА НА ФИЛМА

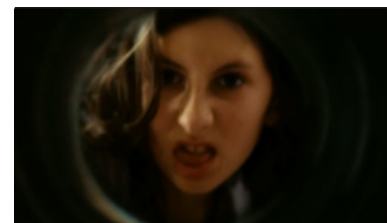
1 – Надписи и анимираният остров (00:00).

2 – Сутрин в ботаническата градина. Йоханка и Матиаш се срещат в оранжерията. Бащата на Матиаш, ботанист, и майката на Йоханка, касиерка и чистачка, разменят заедливи реплики (00:30).

3 – Докато вървят през стария квартал покрай железопътния надлез, децата броят животни. Колата на кмета минава бързо и арогантно, почти сгизвайки едно куче. Училищната портIERка чака пред вратата, докато всички деца влязат в сградата, след което хвърля бърз поглед към малките си кученца на прозореца (04:08).

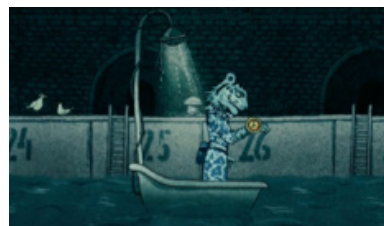
4 – Йоханка няма задължителните за училището обувки. ПортIERката конфискува онези, с които е дошла, така че тя трябва да влезе в час боса. Урок за устройството на цветята, но явно никой нищо не знае. Само Матиаш отговаря на всички въпроси. Учителят събира електронните игри и телефоните на децата, за да се концентрират. Дори и в час Йоханка не внимава – тя само чете и си рисува (06:18).

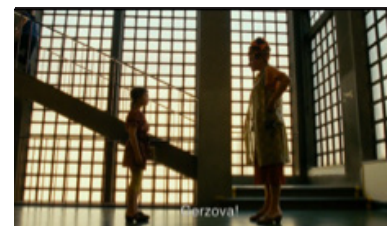
5 – Кметът показва на децата плановете за преустройството на града. Децата узнават, че ботаническата градина също се очаква да бъде разрушена (8:51).

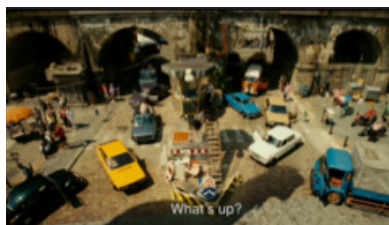
6 – Йоханка и Матиаш бягат от училище и откриват сградата на някогашните минерални бани. Йоханка си играе и анимираният остров от началните надписи оживява на стената. Само че единствено тя може да го види (11:41).

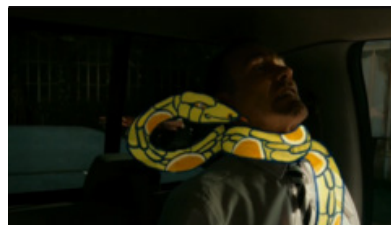
7 – Йоханка разговаря с майка си за тези видения и за бягствата от училище. В анимирания ѝ сън синият тигър отплава покрай надлеза на сред балнеологичния център (13:35).

8 – Съучениците на Йоханка скриват специалните ѝ обувки за училище. Конфликтът ѝ с портIERката се засилва, като жената зашлевява шамар на Йоханка. От носа ѝ потича кръв и забелязва силует на тигър на тавана (15:33).

9 – Тигърът причинява задръствания край надлеза и първото куче изчезва от улицата. (18:14).

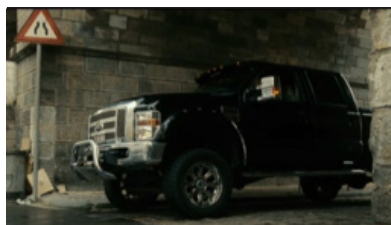
10 – Кметът идва да инспектира градината и децата си представят различни начини, с които биха могли да му отмъстят. По време на лекция в оранжерията професор по ботаника разяснява, че синият тигър би могъл да съществува (20:53).

11 – Кметът се среща със синьото животно, което все още е по-скоро малко тигърче. Хрумва му, че присъствието на такова опасно животно може да има и някои положителни страни (26:36).

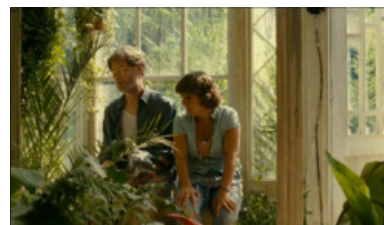
12 – Докато майката на Йоханка и портIERката спорят заради плесницата, малките кученца изчезват от училището. Настава паника в целия квартал. Постепенно се оказва, че и други кучета липсват, и хората започват да се страхуват дори от котенца (27:52).

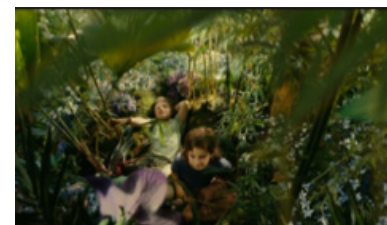
13 – Децата търсят тигъра. Колата на кмета го блъска и животното се скрива в ботаническата градина (33:19).

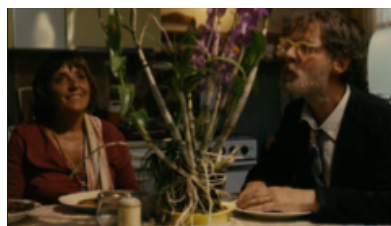
14 – Йоханка открива тигъра, извиква Матиаш и майка си да им го покаже. Майката на Йоханка смята, че някои билки биха могли да го излекуват. Градският съвет решава да ускори плановете за разрушаването на стария квартал. Анимираният син тигър се появява отново в сънищата на Йоханка – той пресича надлеза и набелязва един облак със стрелки на часовник, от който започва да се лее дъжд (38:36).

15 – В градината се получава наредба за изселване. Тигърът е болен и не иска да се храни. Бащата чува радиото, когато чува по него как кметът говори за преустройствата. Медиите критикуват кмета заради тигъра, а той нарежда на Крачмера да открие животното (47:19).

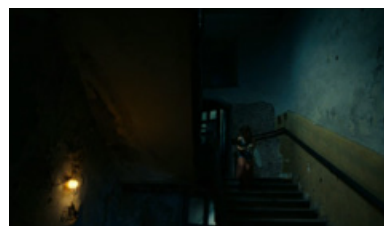
16 – През нощта тигърът се възстановява и се случва чудо. На сутринта парникът изглежда като джунгла, покрита със сини цветя. Бащата на Матиаш и професорът изследват новите растения. Вестниците пишат за градината, където се изсипва огромна тълпа от посетители (54:38).

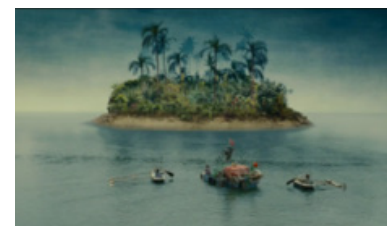
17 – Децата в училище не са единствените, които смятат, че тигърът може да се крие в градината. И Крачмера го издирва там, като накрая го намира. Бащата на Матиаш също вижда тигъра и чудодейното въздействие на животното като че ли стига и до него – изглежда дразгите между бащата на Матиаш и майката на Йоханка са изчезнали, тя кани всички на вечеря (01:01:03).

18 – Дъщерята на Крачмера открива синия тигър и е като омагьосана от него. Крачмера успява да залови животното. Матиаш и Йоханка го проследяват до една стара сграда. Йоханка остава на пост, а Матиаш отива да потърси помощ (01:09:10).

19 – Крачмера и кметът затварят тигъра в клетка, в помещение, където са заключени също всички изчезнали кучета. В този момент двамата залавят Йоханка, но родителите им идват и я освобождават. В тъмнината синият тигър изчезва от клетката си. Полицията и журналистите идват и разкриват престъплението на кмета (01:14:17).

20 – Обитателите на градината се преместват в баните. Сега Матиаш и майката също виждат рисунката на стената. Четиримата отплават към острова. Йоханка стъпва на брега и поздравява вече порасналия тигър, който се показва от джунглата. Финалните надписи се появяват в небето над острова (01:18:22-01:27:33).

КИНОВЪПРОСИ

СКРИТ ТИГЪР – ВИДИМ ТИГЪР

Тигърът се скрива и се показва многократно. Трансформацията в тези ситуации е подчертана от честата промяна във визуалния и филмовия език на отделните кадри и сцени. Персонажът на синия тигър е толкова характерен, че авторите на филма са могли да си позволят да експериментират с него. Освен това, принципът на трансформацията е препратка към литературната и рефлексивната природа на книгата, върху която е базиран филмът – така на читателите не е предложена ясна концепция за външния вид на тигъра, като вместо това е насърчено въображението им.

Синият тигър е символ на свободата и фантазията, като ключовата му характеристика е неговата неуловимост и изменчивост, което може да се илюстрира нагледно със следните примери:

- Предпочитаното животно в мислените рисунки на Йоханка се раздвижва - пред погледа ѝ, но също и пред погледа на зрителите; тигърът може да се прозява и да се мести. Другите персонажи не го виждат.
- Няколко пъти тигърът се появява в сънищата на Йоханка като фантазен образ на тигър. Фигурата му е визуално стилизирана и антропоморфизирана, върви на два крака и изглежда като спокоен, мъдър водач. Зрителят би могъл да си помисли, че тези сцени препращат към липсващия баща на Йоханка.
- В следствие на конфликта с училищната портиерка и плесницата, като че ли равновесието в света на Йоханка е нарушено. Тигърът, първоначално видим само за зрителите, се трансформира в същество, видео и за другите. Но ние все още не знаем какво е. Тигърът се ражда от сянката на тавана, а сянката се изплъзва през прозореца към улицата.
- Хората се страхуват. Говори се, че из града броди огромен син тигър, хищен звяр. Но ние не знаем за какво става дума и дори как изглежда. Напрежението в музиката, която съпровожда сянката на голяма котка из улиците на стария град, подклажда въображението ни (**изображение 1**), а също и плакатите в синьо и бяло, които представят силуета и предлагат награда за онзи, който залови животното.
- Очакванията на зрителя са снижени. Огромната и опасна котка “в действителност” е само едно тигърче. Сладко, неагресивно и изгубено в града, макар и явно много специално и пленително (**изображение 2**).
- На няколко пъти усещаме присъствието на тигъра посредством неговата субективна гледна точка. Широкогълната леща изопачава изображението и реалността изглежда преувеличена – онова, което е наблизо, е като че ли още по-наблизо, а онова, което е далеч, изглежда още по-далеч. Гледната точка на камерата към заобикалящата среда е ниска, а движението е бързо.
- Когато зрителите откриват тигъра, той започва да се крие различно. Ботаническата градина, в която се е оттегил, се превръща едновременно в убежище и скривалище. Неслучайно растенията вътре стават все по-сини и диви, така че тигърът започва да се слива с обстановката.
- Когато тигърът е открит в клетката и предстои момента на освобождението му, животното изчезва в тъмнината (**изображение 3**). Онова, което първоначално прилича на скриване от

светлината, след това се оказва окончателно сбогуване с Йоханка и света ѝ.

- Във финалната сцена тигърът се трансформира за последно. Появява се от гъстата растителност на острова и поздравява Йоханка с поглед. Този път е различен – голям, силен, уверен. Пленително диво животно наред с природата, лишена от човешка цивилизация (**изображение 4**).

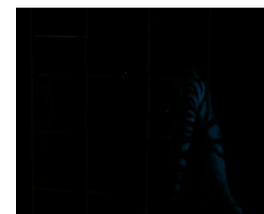
Тигърът е животно от семейство Котки, а тези зверове имат нужда да са незабележими сред природата. Той е също нощно животно, заради което няколко ключови момента в действието на филма се случват именно в тъмното. Когато тигърът се скрива в ботаническата градина, е вечер. Все още не сме съвсем сигурни как изглежда. Но изследваме пода на ботаническата градина все едно през очите на тигъра. С него подскачаме към ръба на басейнчето и се вглеждаме към повърхността. Следва незабележим монтажен преход, но все пак зрителите могат да останат с усещането, че като че ли са видели собственото си отражение във водата. Вместо това, вижда се тигърът (**изображение 5**). Не изглежда опасен. Пие вода, защото е жаден, Промяната на атмосферата от напрегната към игрива е подчертана с музикалния съпровод.

1

2

3

4

5

ЗНАЧЕНИЕТО НА ЦВЕТА ВЪВ ФИЛМОВИЯ РАЗКАЗ

Цветовите се използват в киното като основен естетически елемент, но също и като изразно средство или като акцент върху дадено настроение и усещане. Това се отнася за естествените цветове (дори и ако общият колорит на сцената не съвпада с цвета на онова, което е непосредствено пред камерата) или допълнително обработени – твърде наситени, приглушени или обагени в един тон.⁵ От зараждането на киното цветът има притегателна сила и също така е използван като специален ефект, за да привлече вниманието на зрителите. Много е използван в ранните филми, като е особено добре разработен от Жорж Мелиес. Ръчното оцветяване на дадени сцени в определени цветове следва правила, с които за публиката е по-лесно да следи действието, като в същото време цветовете допринасят за подсилването на атмосферата.

Практиката на оцветяването е близо до употребата на цветовете на киноекрана като метафоричен или символичен елемент, с който се доизгражда историята. Един от най-известните кинорежисьори, които черпят вдъхновение от потенциала на цветовете, е Сергей Айзенщайн, чиито експерименти започват още в черно-белия му филм *“Броненосецът Потьомкин”* – в него знамето е оцветено в червено, за да се подчертае значението му като политически символ, а също и за да се усили емоционалното въздействие на сцената (**изображение 6**). Много години по-късно Стивън Спилбърг прибягва до подобна употреба на цвета, когато в своя черно-бял филм *“Списъкът на Шиндлер”*, в сцена с нацисткия погром в гетото на Краков, режисьорът оцветява в червено палтото на едно момиченце. Това приковава вниманието на зрителите към нейното бягство и беззащитност, като също символично подчертава темата за беззащитното дете, изправено пред силата на Холокоста (**изображение 7**).

Още по-директна е възможността за интерпретация в множество филми от областта на популярната култура. Много известен пример е *“Марни”* на Алфред Хичкок, където червеното се използва недвусмислено като знак и подтик за психическите проблеми на женския персонаж, а също и като психоаналитична метафора за нейната разстроена сексуалност. В сцена с червено мастило цветовете на останалите предмети са преднамерено приглушени. Когато капка от мастилото попада върху белия ръкав на персонажа, това води до паническа атака и цветът изпъква още повече (**изображения 8 и 9**).

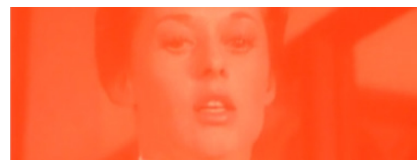
6

7

8

9

В епичния *“Кил Бил”* на Тарантино централният персонаж е асоцииран с жълтото. Жълтият ѝ гащеризон е директна препратка към *“Смъртоносна игра”* – последния филм на екшън легендата Брус Лий, който умира по време на снимките. Жълтото е също цвета на залязващото слънце (връзка с азиатската традиция), но и символ на безпокойството и злощастията, на неуравновесеността и лудостта у персонажа. Не на последно място, тук се подчертава и една естетическа функция, с елегантната игра в комбинация с червеното (кръвта) и черното. Разбира се, жълтото е водещ цвят в рекламната визия и маркетинговата кампания на филма (**изображение 10**). В историята на киното могат да се намерят още много подобни примери.

10

Със съзнание за този широк контекст и посочените традиции, авторите на *“Синият тигър”* работят с цвета като базисен елемент в изграждането на историята. Те създават специфични цветови нюанси с тяхно специално значение. Самият син тигър и ботаническата градина, а също и анимираните фантазни сцени, са асоциирани със синьото и зеленото, които можем да интерпретираме като цветове на природата, на растенията и небето. В допълнение, персонажите на Матиаш и баща му са свързани със светло синьото и нюанса каки, в съответствие с тяхната връзка с природата. Старият квартал и училището са пъстри, с преобладаващи топли цветове, които напомнят за разнообразието на градската среда и за една определена емоционалност. Светът на кмета и на неговия екип е умишлено лишен от цветове – преобладават черното, бялото и различни тонове на сивото (**изображение 12**). В този смисъл, лесно можем да приемем кмета като човек без скрупули или емоции, а новия град – като място, лишено от топлина и хуманност. От началото на филма топлиите червени и жълти тонова преобладават в облекото и дома на Йоханка и майка ѝ (**изображение 11**). Постепенно, обаче, персонажите започват да носят оттенъци на синьото. Във финалната сцена и четирите персонажа са потопени в наситено сини тонове и се отправят към света на рисунката в синьо-зелено (**изображение 13**). Освобождават се от несъвършения свят на градското ежедневие и се впускат в приказната територия на синия тигър и идеалната природа.

Паралелно с промените в цвета на облеклото на обитателите на градината и с насищането в зелено при растенията, общият колорит на филма се изменя, като постепенно топлиите цветове са заменени от студени (**виж разликата между изображения 11 и 13**).

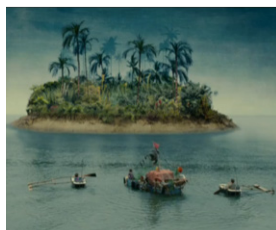
⁵ Темата за цветовете в киното е изследвана обстойно в образователния проект на Френската филмотека “Киното, сто години младост <http://www.cinematheque.fr/cinema100ansdejeunesse/en/cinema-questions/all-the-questions/colour/ressources.html> (последно достъпно на 20.06.2018, на английски и френски език)

11

12

13

СТАРО И НОВО

Въпреки че действието на *“Синият тигър”* се развива неотдавна, драматургията на филма до голяма степен е повлияна от силната традиция на чешкото кино за деца и младежи от 70-те и 80-те години на XX век. Сюжетът се разгръща бавно и с по-малко действие спрямо повечето съвременни филми за деца от началното и основното училище. Главният акцент е върху настроението, но също и върху стремежа всеки персонаж да се направи по-отличителен, дори и с цената на това персонажите да се отделят от заобикалящата ги среда.

Основната тема в сюжета на филма, конфликта между старото и новото, е третирана с разнообразни изразни средства. Мизансценът комбинира ретро и съвременни елементи, но във внимателно формулиран ред. Светът на ботаническата градина е старомоден и навявя усещане за началото на XX век (**изображение 14**). Повечето от обектите и сградите наоколо са избледнели или захабени. Облеклото на обитателите на градината също е в ретро стил. Старият квартал е представен като територия, в която се срещат старото и новото – улиците около стария железопътен надлез не са добре поддържани, но пък съдържат някои модерни елементи (**изображение 15**). Сградата на училището изглежда в стил ар нуво откън, но пък модернистична отвътре. Колите, които виждаме, като че ли са били в движение в продължение на няколко десетилетия. Старото контрастира с визията за новия град, който е представен като чист, добре оформен и безопасен, но също и еднороден, безчовечен и лишен от цветове.

Контрастът между старото и новото влияе също върху избора на гледни точки на камерата. Старият свят е изобразен като нещо познато от детството (съответно, от детството на авторите на филма, които са родени в началото на 70-те) и нашия съкровен, личен живот – влизаме в дома на тези деца, а също и в скритите кътчета на ботаническата градина (**изображение 16**). Противоположно на това, никога не успяваме да обхванем изцяло с поглед новия град, само отделни фрагменти – части от нови сгради и строителната площадка (**изображение 17**). Този подход сякаш пречи на зрителя да се идентифицира с място, което като че ли виждаме през очите на малките персонажи – място, което остава за нас враждебно и непознато.

Старомодният характер на *“Синият тигър”* е основен източник на вдъхновение за този визуален стил и за употребата на определени анимационни техники, като опит да се подчертаят някогашните традиционни методи в продукцията на анимационно кино. Анимацията се появява единствено в света на ботаническата градина и стария квартал, никога в новия град. Няколко сцени дори

съдържат ръчно рисувана анимация. По-голямата част от анимацията във филма е създадена дигитално, въпреки че е следвана естетиката на класическата ръчно рисувана анимация. Явните дигитални намеси във филма са дискретни и редки (**виж Анимационни техники**). Подобен е подходът и с щедро използваната музика към филма, където доминиращите акустични духови и струнни инструменти си аккомпанират с аналогови ефекти – музикални тонове и звуци от природата. Въпреки че в звуковата пост-продукция също е използвана дигитална технология, отново се отдава заслуженото на класическото звучене.

14

15

16

17

АНАЛИЗ НА ФОТОГРАМА

ЙОХАНКА В ПЯСЪКА (ГЛАВА 6 – 0:11:50)

Контекст

Йоханка и Матиаш бягат от училище, където узнават за планираното разрушаване на стария квартал. По пътя си откриват пясък в двора на жилищен блок. Явно е изоставена строителна площадка. Дватамата лягат в пясъка. Докато Матиаш предлага да се върнат в училище, Йоханка наблюдава притиците, които вижда в процепа небе над сградите. Следва сцена в стария балнеологичен център, която започва със сходен дълъг кадър на стъкления покрив, където се долавят силуетите и крясъците на птиците отгоре.

Описание

Сцената е заснета в така наречения американски план (в който е заснета по-голямата част от тялото). Виждаме дете – Йоханка – лежашо в пясъка. Изглежда като че ли е легнала с главата надолу, което на пръв поглед е необичайно. Доминират топлите тонове – оттенъци на кафявото, охра и червено (виж Киновъпроси - Значението на цвета във филмовия разказ). Меката светлина и леката сянка край персонажа подсилват впечатлението, че става дума за външни снимки. Доминиращият елемент е диагоналната линия, от горния ляв край към долния десен ъгъл. Композицията, в стандартния широкоъгълен формат, е със съотношение 1:1.85. Изглежда елегантно и подсъзнателно препраща към златното сечение. Камерата е разположена отгоре, като че ли с гледната точка на безпристрастен наблюдател. В някои моменти се спуска надолу, например фокусирайки се върху върху крака върху купчината пясък. В този кадър Йоханка лежи неподвижно, позата ѝ предава чувство за спокойствие. Посоката на погледа ѝ създава друг невидим диагонал, този път в посока от долния ляв ъгъл към горния десен край. По този начин, момичето веднага привлича внимание. Ръчно нарисуваният часовник на ръката ѝ и чантата със стари, многократно използвани бележници и моливи подсказват, че тя е творческа натура и обича да рисува. При все това, самата фотограма ни казва много малко за онова къде и защо тя е в тази поза. Това оставя голямо поле на въображението ни.

Естественост

Детето се държи естествено, излегнато в пясъка, въпреки че това не е нито практично, нито хигиенично. В тази сцена Йоханка е асоциирана пряко със земята и природата, нищо че на практика се намира наред с цивилизацията. Ръцете ѝ са притиснати към пясъка (виж Основни теми – Природа и животни). Онези, които не са гледали филма, биха могли да си представят например, че персонажът се е излегнал върху пясъчна дюна, наред с девствената природа. Естествеността в поведението на Йоханка също така е обвързана с нейната свобода. Независима гледна точка, дрехи, които нямат нищо общо с дизайнерската мода, вместо мобилен телефон – скици и моливи. Всичко това демонстрира, че персонажът ѝ живее по свои собствени правила, без да се поддава на натиска на околните.

Пауза

Сцената създава много спокойно впечатление у зрителите и не подсказва, че децата точно са избягали от училище, нито че преживяват нещо, което ги е разтърсило. Йоханка не се е поддала на паниката, но за сметка на това се опитва да се освободи от реалността, като направи пауза. Концентрацията върху момента тук и сега е важен елемент за кадъра и за цялата сцена. Имаме усещането за безопасност и съзерцание. Погледът на Йоханка излиза извън кадър, с което се създава известна загадъчност. Не знаем какво точно гледа. От една страна, тя е отвъд кадъра с поглед (и мисъл?), а от друга страна присъства много силно физически, като че ли спяла се в едно с пясъка. Погледът на Йоханка извън рамката на кадъра може да се интерпретира по различни начини. Може да е свързан с определена причина – вероятно тя гледа към нещо важно, което е приковало вниманието ѝ. Може обаче и това да символизира бягството ѝ към света на фантазията, към нейния наситен вътрешен живот. А може и да го приемем като израз на неподчинение.

АНАЛИЗ НА ПЛАН

РАЗРУШАВАНЕТО НА ЕДИН КРАН (ГЛАВА 10 0:24:57-0:25:25)

Контекст

Кметът Рип посещава ботаническата градина, където, въпреки неодобрението на обитателите, тече работната му среща с архитекта на новия проект. Децата си представят как биха се откъсвали от кмета. Представите им са визуализирани посредством анимация, която напомня стила на детските рисунки (**виж Сходства - Магията на верижната реакция**). Но накрая кметът си тръгва необезпокояван. Следва кратка сцена, в която го виждаме с телевизионен екип на един от новите обекти. Камерата следи събитията отдолу, вероятно от земята. Небето и двата крана са важни елементи в тези планове.

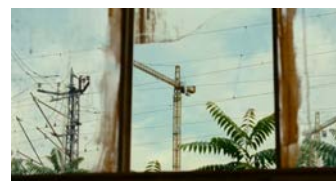
Описание

Този несложен план трае около 10 секунди. Интересен е с това, че е трудно да се определи обхвата му. Гледката отвъд прозореца е необятна – става дума за огромно пространство. От самия прозорец се виждат някои детайли. В средата на плана се вижда кран. Намира се в далечината, отвъд железопътните линии, чието присъствие е подчертано от стълбовете и жиците. В близост, пред железопътната линия, забелязваме присъствието на зеленина, благодарение на клоните на три дървета, които се подават в кадъра. Наблюдаваме случващото се с камера отвътре, иззад стар прозорец. Стъклото не е закрепено добре – край двете вертикални линии виждаме следи от зацапана боя или маджун. Рамката на прозореца обхваща долната част от плана, с което създава специфично разделение на кадъра на три. Камерата е неподвижна и фиксира крана, чиято стрела се движи бавно (**изображение 1**). Въпреки голямото разстояние между рамката и фокусната точка, може ясно да чуем металческите звуци от машината. Звуковата среда, продължаваща от предишния план със строителната площадка, сега се оживава от тихата песен на птица. Точно по средата, след петата секунда, камерата се обръща към лицето на Йоханка (**изображение 2**). Това ни казва, че всичко видяно се анализира от нейния субективен поглед към строежа, най-вероятно от ботаническата градина. После се връщаме отново към плана с крана. Момичето протяга ръка към крана, сякаш да измери височината му с палец и показалец. Играе си с перспективата, защото в далечината кранът е достатъчно малък, за да се побере между пръстите ѝ. Предният план не е на фокус (**изображение 3**). Изведнъж играта с перспективата се прехвърля в главата на Йоханка. Камерата бързо се фокусира отпред, кранът от хоризонта изчезва и на негово място в ръката на Йоханка се появява анимационен, грижливо нарисован кран, включително и с кабината на оператора. Стилизацията на изображението е идентична с онази, напомняща на на детски рисунки от предишните сцени, в които децата си представят какво би могло да се случи с Рип (**изображение 4**). Един лек звуков ефект, който подчертава закачката в ситуацията, е миксиран с шумовете на строителната площадка. Въпреки че кранът е анимиран дигитално, стилът е като на ръчна стоп-кадр анимация. Уловеният сред пръстите на Йоханка кран потрепва “нервно”. Йоханка придвижва леко ръката си нагоре и назад, така че го премества по-близо до камерата. Кранът реагира с рязко движение на стрелата и освен това се извива, като че ли за да се подчертае безпомощното му състояние (**изображение 4-5**). Така приключва шоуто, в следващия план се връщаме пак към лицето на Йоханка – момичето бавно смачква крана с пръсти, анимираният оператор на крана успява да избяга, детето се усмихва (**изображение 6**).

Поетичен протест

Планът е много спокоен и конструиран просто. Позицията на камерата е неподвижна. Подобно на анализа на фотограма (**виж Анализ на фотограма – Йоханка в пясъка**), тук също нямаме усещане за напрежението или стреса, породени от конфликта между любовта на Йоханка към старата ботаническа градина и решението на кмета да изгради новия си проект на това място. Наблюдаваме крана – символ на преустройството – иззад стъклената преграда, защитени в дома на Йоханка. Протестът на момичето срещу случващото се не е агресивен, той се разиграва основно във въображението ѝ. Начинът, по който тя улавя и унищожава крана, е изключително оригинален, творчески и забавен. Наясно сме, че това не се случва действително в сюжета, единствено във фантазията свят на основния персонаж. На пръв поглед, пасивният, поетичен протест на Йоханка не може да промени много. От друга страна, явно става дума за интензивно преживяване, което вероятно ще остави последици в развитието на детето в бъдещия му, истински живот. Всички знаем афоризма за това, че махът на крилата на една пеперуда в Бразилия може да предизвика торнадо в Тексас. Съзнанието за тези връзки е ключово в разбирането на положителните персонажи в тази история, за разлика от персонажа на кмета Рип, който е обрисован с много ограничен възглед за света.

В битката си срещу предстоящото изграждане на новия град, Йоханка си служи със собственото си въображение, в помощ ѝ идват също някогашните методи в анимацията, които са използвани на няколко места в игралния филм. Тази чудесна техника, със създаването на вътрешно-кадрови монтажи, при което камерата променя фокуса си от един обект към друг, се използва за първи път през 40-те години. В много моменти от филма “Синият тигър” се връща към основата на киното и към много стари и прости техники, към традициите на старите филми за деца и някогашната анимация.

1

2

3

4

5

6

АНАЛИЗ НА СЦЕНА

ШАМАРЪТ (ГЛАВА 8 - 15:33-18:15)

Контекст

Сцената е предложана от три други, в които виденията на Йоханка се засилват. Йоханка вижда движещ се остров в старите бани. Докато разговаря с майка си вечерта, Йоханка рисува със син молив един тигър, който се прозява, а след това заспива отново. В края на една кратка сцена от съня й, антропоморфизираният тигър е показан как преминава край железопътния надлез в балнеологичния център. Следващата сцена е ключова както за филма, така и за книгата, върху която е базиран сценарият. Насилието срещу Йоханка нарушава баланса между света на въображаемото и реалността, така че историята се превръща в приказка. Все пак, едва в сцената, която последва шамара, узнаваме, че не само момичето вижда тигъра, а също и жителите на града.

Описание

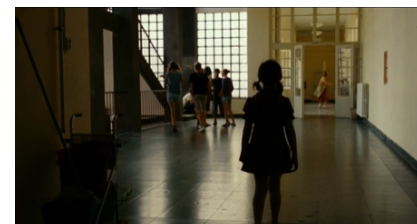
Намираме се в училище. Йоханка е седнала върху тоалетната чиния и чете. Чуваме как някой приближава. Вторият план е отгоре (**изображение 1**) – камерата се приплъзва от индивидуалната тоалетна към общото помещение. Лъч светлина пада върху каменния под. Съучениците си играят с обувките и подигравателно. Връщаме се към Йоханка, която затваря книгата си и се вслушва в нещо концентрирано. Лицето ѝ не издава дали за нея тази ситуация на кажи-речи тормоз е травмираща, или пък не означава нищо за нея. Камерата отново поглежда надолу към тоалетните. Става ясно, че Йоханка е в мъжката тоалетна и че момчетата заплашват да не я пуснат да излезе. Бие звънецът за началото на учебните занятия и момчетата се отправят към клас. Докато звънецът все още се чува, децата играят в коридора, а неумолимата портиерка ги прогонва. Следва един план от малко повече от 20 секунди, в който Йоханка изплува от тъмнината и тръгва към светлината, по коридора и стълбището. Виждаме тъмния ѝ силует. Интериорът на училището е функционален – доминират стъклени стени, което определено създава светла атмосфера. В този план доминират каменният под, където се отразяват сенките на отделните персонажи (**изображение 2**). Когато Йоханка забелязва приближаващата се портиерка, става несигурна и забавя крачка. Нескончаемостта и неприятно биене на звънеца приключва в края на този план, когато тракането на сабото на Йоханка започва да доминира звуковата среда. В един кратък план виждаме Йоханка и портиерката, застанали една срещу друга край стълбището, със стъклената стена на заден план. В сравнение с Йоханка, портиерката действително изглежда тромава и внушителна (**изображение 3**). Портиерката сгълчава Йоханка заради задължителните за училището обувки. След това диалогът е заснет така, че виждаме Йоханка от гледната точка на портиерката (**изображение 4**) и обратното – портиерката от гледната точка на Йоханка. Това още повече засилва впечатлението за физическата доминация на училищната портиерка. Когато тя изкрещява „Лъжкия!“, една анимирана и разклонена драконска глава се подава от тюрбана ѝ. Йоханка отговаря на фантазията с ироничен комплимент за аксесоара на главата на портиерката. Последната не реагира на ласкателството и продължава с мъмрението. Главата на жената се приближава към камерата и Йоханка, а същото става и с главите на дракона, когато в този момент от ноздрите на портиерката започва да излиза дим (**изображение 5**). Портиерката сграбчва грубо китката на Йоханка и повлича детето по коридора. Персонажите излизат от кадър, като чуваме единствено тракането на сабото и подрънкването на ключовете. Оказваме се в гардеробна. Портиерката гледа към момичето, докато е застанала пред метална мрежа, която разделя гардеробното помещение и коридора. Йоханка търси обувките си. Виждаме я през мрежата,

от гледната точка на портиерката. Въпреки това, докато камерата е фокусирана върху момичето, мрежата изглежда като замъглено петно. Без колебание, Йоханка продължава да лъже, като избира подходящи на вид обувки. Разярената портиерка не вярва на Йоханка. Камерата се изтегля от двата персонажа и остава извън гардеробното помещение. Портиерката влиза, пристъпва към Йоханка и ѝ удря шамар (**изображение 7**). Йоханка прикрива носа си. Портиерката продължава да се държи агресивно и сграбчва момичето за ръката. В план на нивото на пода виждаме как пада една капка кръв. Появяват се ходещите крака на персонажите. Постепенно камерата се издига и последва тръгващата портиерка, която все така държи Йоханка. Персонажите се изгубват надолу по коридора, като едновременно и картината, и звукът се замъгляват (**изображение 8**). Оказваме се в нещо като училищен склад. Камерата е фокусирана върху тавана, върху една лампа, която хвърля интересна кръгова сянка (**изображение 9**). Сянката се върти като въртележка, но също така променя посоката си и не се завърта изцяло. Музиката, която също съдържа морски звуци, създава приятно усещане за уединение, спокойствие и почивка. Случва се нещо почти незабележимо, но странно – сянката се отделя от лампата. В следващия план откриваме, че всъщност сме наблюдавали тавана през очите на Йоханка, която е седнала на въртящ се стол и се люлее (**изображение 10**). Има тампон в носа и наблюдава тавана. В един момент се отблъсква с крак и столът се завърта в кръг.

Камерата наблюдава момичето отгоре и от трета гледна точка, отляво на Йоханка и отдясно на източника на светлина. Музиката отговаря, добавяйки драматични нотки (**изображение 11**). Следва финалният план от тази сцена. Отново гледаме към тавана, с камера, обвърната в посока на въртящия се стол. Сенките на тавана се умножават и се появява силуетът на тигъра. Подскача към затворения прозорец на помещението (**изображение 11**). Цялата сцена е заснета с топли цветове, което също е подчертано от дрехите на всеки персонаж (**виж Киновъпроси - Значението на цвета във филмовия разказ**).

1

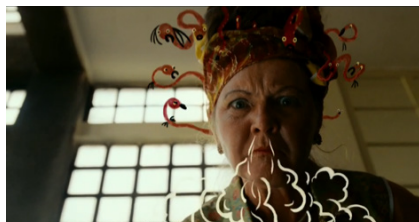
2

3

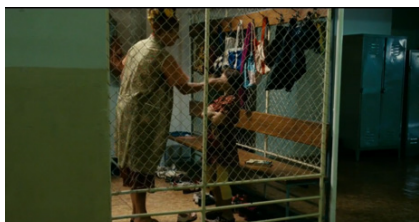
4

5

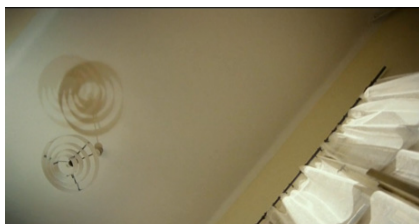
6

7

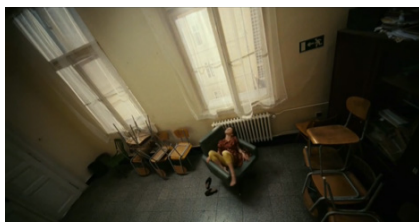
8

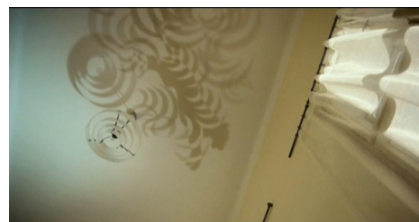
9

10

11

12

Контраст и конфликт

Става дума за важна сцена, в която разликите и конфликтите между Йоханка и света на възрастните се усилват, при което контрастът е подчертан на всички нива. Ключова роля играе прецизната светлинна композиция, която използва изцяло маркираните контрасти между светлите и тъмните елементи в сцената. Има и акцент върху силуета в контражур, върху сенките и отраженията. Темата за “затвора” се повтаря многократно в сцената – стъклената стена край училищното стълбище е съставена от малки блокчета, а и металната ограда също подчертава дискомфорта на Йоханка в училището, където се чувства несвободна и постоянно ограничавана, така че се противопоставя, като прави всичко възможно да не се адаптира към системата. Насилието е обрисувано от разстояние, за да ограничи емпатичната реакция на зрителя. Шамарът се случва зад решетките, а последвалата сцена придава отново усещане за спокойствие и завръщане към креативното.

Светът на децата и на възрастните

В разглежданата сцена може да отделим графично подходите на режисьора Петр Укропец към персонажите на децата и на възрастните. Докато в случая с Йоханка се наблюдава акцент върху съдържаната актьорска игра и дискретните нюанси на езика на тялото и речта (например, колебанието ѝ, когато забелязва портиерката по коридора), възрастният персонаж е изобразен съвсем не така реалистично. Тя е преувеличена карикатура на учителите от нашето собствено детство. Няма как портиерката да е реалистичен персонаж, тъй като се родее твърде много с вещиците от приказките. Всички възрастни персонажи в “Синият тигър” са изобразени фрагментарно и кажи-речи в черно-бяло. Същото се отнася и за родителите, които са близко до децата. Нашият разказвач е Йоханка, през нейните очи виждаме заобикалящия я свят. Филмът не се опитва да създаде реалистична представа, а по-скоро – да покаже света през очите на едно дете, при това със съзнание за оригиналността и несъвършенството на този свят.

СВЪРЗАНИ ОБРАЗИ: ВЪЛШЕБНАТА ГРАДИНА

Бихме могли да направим многобройни визуални асоциации с филма *“Синият тигър”*. Водеща е темата за природата, свързана с романтизма и наивизма, но силна роля играят и традициите в илюстрациите на детски книги.

Кадър от *“Синият тигър”*

Анри Русо, Тигър в тропическа буря (Изненадан!), 1891, Националната галерия / Лондон

Анри Русо, Жена в червено наред гората, около 1907, частна колекция

Иржи Трънка, илюстрация от авторската му книга *“Градината”*

ДИАЛОЗИ МЕЖДУ ФИЛМИТЕ ОТ КОЛЕКЦИЯТА НА CINED

ДИАЛОЗИ МЕЖДУ ФИЛМИТЕ ОТ КОЛЕКЦИЯТА НА CINED: „СИНИЯТ ТИГЪР“, „ПЪРВИЯТ УЧЕБЕН ДЕН“, „МАЛКА СВЕТЛИНКА“

Във филмите от колекцията на CinEd се наблюдават се някои интересни препратки и сходни елементи. Срещаме значително застъпване като сюжет и кинематографичен подход в заглавията „Първият учебен ден“ и „Малка светлинка“. В „Първият учебен ден“ на Жак Розие (Франция, 1956) действието се развива някъде из Прованс през 50-те години. Малкият Рене избягва сред природата, преди да започне училището. Осемгодишната Фатима, протагонистът на „Малка светлинка“ на Ален Гомис (Франция, 2002), живее в съвременен Дакар и изследва света около себе си толкова отблизо, че това води до проблеми с нейните родители.

ПОГЛЕД КЪМ СВЕТА ПРЕЗ ОЧИТЕ НА ДЕЦАТА

Йоханка, Рене и Фатима имат особени взаимоотношения с реалността, която, благодарение на силното си желание и въображението си, успяват да трансформират. Светът във филмите е видян така че като да предава субективната гледна точка на детето. Не е реалистичен, а странно фрагментарен и характерен. Класическата мотивация на персонажите и сюжетните обрати отстъпват на настроението, чувствителността, хумора, като сцените се концентрират върху детето и непосредствено обкръжаващото го. Някои възрастни – като учителят на Рене, например, който няма проблем с факта, че домашното е написано от някой пораснал приятел – се държат толкова странно, сякаш идват от някой детски сън. И в трите филма успяваме да опознаем света на децата в детайли. Това пространство е поразително във визуално отношение, наситено с цветни, идиосинкретични персонажи, изобразени като хуманисти с ясно съзнание за човешките различия.

Фатима, но също и Йоханка и Рене, откриват, всеки в своя собствен свят, онова, което дотогава е било скрито за тях. Фатима проучва методично дали светът продължава да съществува, когато затворим очи, а също и дали има вода, освен ако не я видим и чуем. Рене избягва спонтанно в дивото и ентусиазирано се обгражда с природа. А за награда, природата се отваря за него и му показва, че под повърхността на реката може да намери не само изпуснатата във водата чанта, но също и много диви животни. И накрая, Йоханка открива един скрит свят, защото синият тигър, който живее единствено във въображението ѝ и където приема различни форми, всъщност се оказва истински – малък и беззащитен, но все пак магически подрастващ тигър.

И тримата персонажи са много силни и отличаващи се личности, което донякъде води до изключването им от детските колективи. Йоханка, Рене и Фатима са белязани от своята спонтанност и неспособност да се адаптират или да действат съобразно правилата и желанията на родителите, учителите или съучениците си. И в трите филма сетивата, посредством които децата комуникират със света наоколо, играят изключително важна роля. Фатима експериментира със зрението и слуха и изследва света отвъд техните граници. По време на своя излет Рене поглъща природата с всички сетива – зрение, слух, допир, вкус и мирис. За Йоханка най-важно е зрението, с която тя не само възприема, но също и трансформира реалността.

ПЕРСОНАЖИТЕ НА ДЕЦАТА В СВОЯ СОБСТВЕН СВЯТ:

„Малка светлинка“

„Синият тигър“

„Първият учебен ден“

ДОВЕРИЕ И КОНФЛИКТ

И в трите филма има поне един възрастен, с който детето е в много приятелски отношения. Това е възрастен, който все още може да погледне към света през погледа на едно дете. Рене си има Сасу, Фатима – брат си, а Йоханка – майка си. Тези взаимоотношения са изградени върху искреността и разбирането на възрастните, а също и на базата на взаимно доверие. Уличният палавник Рене и вечните мечтателки Фатима и Йоханка, които нарушават училищните правила, съответно влизат в ситуация на конфликт. При сблъсъците между Рене и учителя, между Фатима и майка ѝ, между Йоханка и портиерката се вижда как и трите деца оказват сходна съпротива, отговарят и изобщо имат кураж да се противопоставят на възрастните. Фатима и Йоханка получават плесница за наказание. И двата случая насилието е изобразено между другото, за да се подсказе, че не се е отразило на психическото състояние на детето. Следва период на помирение. За Рене и Йоханка е трудно да се адаптират към системата и бягат от училище. И двете бягства предлагат място за размисъл и пауза от проблемите.

СЛЕД КОНФЛИКТА

„Малка светлинка“

„Синият тигър“

СИЛАТА НА ВЪОБРАЖЕНИЕТО

Фатима и Йоханка са на сходна възраст, едната е на 8, а другата – на 9. И двете имат толкова силно развито въображение, че това усложнява отношенията им с околните. Йоханка наблюдава как рисунките ѝ оживяват и анимира действителни ситуации в главата си.

Фатима изучава предметите, които светът като че ли не вижда и не чува, но толкова задълбочено, че в един момент осъзнава как фантазията ѝ може да победи реалността – хората започват да се движат все едно са на ски, а топки, които отскачат от стената, могат да бъдат чути, но не и видени.

И двете момичета имат фантазни скривалища. В случая с Фатима това е полярният пейзаж на ескимосите, за които тя чете в книгите. При Йоханка това са морето и островът, където се е приютил синият тигър. И двете посещават тези убежища благодарение на силата на въображението си.

В ЦАРСТВОТО НА ВЪОБРАЖЕНИЕТО:

“Малка светлинка”

“Синият тигър”

ПРИРОДАТА КАТО СЦЕНА НА СВОБОДАТА

Йоханка, Рене и малката Фатима обичат природата и са дълбоко свързани с нея. Йоханка се бори за това да запази ботаническата градина, която е нейн дом. Тя се грижи за болния син тигър, но също така напълно приема неговата неукротимост и независимост.

Рене бяга сред природата и се завръща със странно диво животно – змия. Скоро обаче разбира, че тя не е за цивилизацията.

“Първият учебен ден”

На финала на тези сюжети и трите деца се оказват в естествена среда. Рене връща змията в реката. Йоханка посещава дивия тигър на неговия остров, а Фатима е седнала на морския бряг и се наслаждава на водата наоколо. И трите сцени са свързани с елемента на водата, която символизира непобедимостта и забавата.

ХЕПИЕНД В ПРИРОДАТА:

“Малка светлинка”

“Първият учебен ден”

“Синият тигър”

ВРЪЗКА С ДРУГИ ИЗКУСТВА – ЛИТЕРАТУРНО ВДЪХНОВЕНИЕ

Книгата, по която е заснет *“Синият тигър”* и откъдето филмът постоянно черпи вдъхновение и идеи, всъщност съзнателно е повлияна от много други творби на чешката и световната литература за деца. В началото на книгата откриваме следната бележка, посветена на страстта на Йоханка да чете:

Читателски дневник на Й. Г.

“Емил и детективите”, “Емил и тримата близнаци”, “Бяхме петима”, “Тинтин на Черния остров”, “Съкровището в Сребърното езеро”, “Винету”, “Лястовици и амазонки”, “Долината на лястовиците”, “Зимна ваканция”, “Бел и Себастиен”, “Момо”, “Роня, дъщерята на разбойника”, “Пипи Дългото чорапче”, “Мумините”, “Хобит”, “Хрониките на Нарния”, “Хари П.”⁶, “Рош и Бжунда”.

Изброените заглавия ни препращат към британската, скандинавската и немската литература за деца, която е изключително популярна сред малките читатели от Чехия и други места. Основните персонажи в тези книги преминават през множество реалистични или фантастични приключения. Понякога са изправени пред определени врагове (крадецът при Емил, бледоликите, нацистите и прочие). Обединяващият елемент е темата за приятелството, водата и морето, детските приключения сред природата, или, напротив – в градска среда, а също и отношенията между деца и зверове (кучета, лъвовете и други). Явно е, че писателката Тереза Хорватова не е избрала посочените заглавия случайно, мотивацията по-скоро е свързана с нейната книга.

ГРАДИНАТА

Ботаническата градина в *“Синият тигър”* е дом за персонажите, а също и място, което носи сигурност, стабилност и красота. Освен това, ботаническата градина препраща към темата за градината като магическо и диво природно място, в което често проникват протагонистите деца (и не само). Място, където детското въображение прераства в реалност, но и място, откъдето можем да си тръгнем. В тази връзка, ключова в чешката литература е книгата *“Градината”* на Иржи Трънка. Визуален артист, илюстратор и световно известен създател на анимационни и куклени филми, Трънка пише книгата и я илюстрира сам през 60-те години – време на културно и политическо “стопляне”. *“Градината”* бързо се превръща в култова книга за поколения деца и техните родители. Става дума за група от пет момчета, които се промъкват в една градина и я опознават отблизо. Сред видните обитатели на градината са едно старо джудже, един нацупен котарак и един кит-многознайко. За Трънка градината е място, където обичайните правила не важат а вместо това шестват детската свобода и въображение.

Петр Укропец потвърждава прякото влияние на книгата на Трънка в две отношения: *“Градина на Трънка ни вдъхнови. Тя е архетип на магическата градина, в която децата проникват и където фантазията им се превръща в реалност. Второто ниво на влияние беше в практическо отношение. Докато търсехме локации за филма, стигнахме до дома на самия Трънка и неговата градина, защото в един момент обмисляхме дали да не снимаме там.”*⁷

Илюстрация от *“Градината”*

Входът към дома на Трънка в Кошире, Прага

⁶ Хари Потър

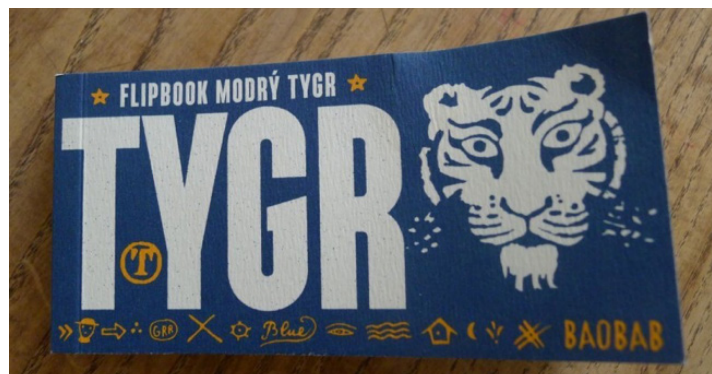
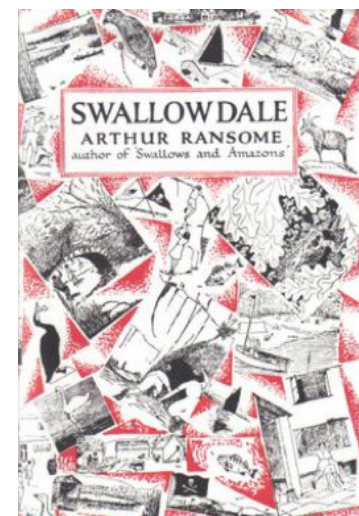
⁷ Интервю на Тереза Чешани Дворжакова с Петр Укропец за CinEd, проведено в Прага на 05.03.2018

ТИГЪРЪТ

Неоспорим факт е, че литературното вдъхновение зад *“Синият тигър”* е световно известната кратка новела на Уилям Сароян от 50-те *“Тигърът на Трейси”*, която остава все така популярна, особено сред младите читатели. Ако разгледаме внимателно двете истории, ще забележим много сходни ситуации и теми. Тигърчето на Трейси първоначално също е само една фантазия, която символизира момчешкото въображение, независимостта и желанието за смелост. Неговият тигър също става видим за останалите, когато равновесието в света на персонажа е нарушено (както се случва и с Йоханка, въпреки че тук градът се променя така, че Трейси повече не може да открие приятелите си или любимата си). Тигърът поражда паника из града, ранен е и се скрива. Тигърът на Трейси не е така тясно свързан с природата като синия, но след като се възстановява в скривалището си, също така чудотворно излекува психично болните в едно отделение (както синият тигър влияе върху растенията в оранжерията). И за финал, изчезването на двата тигъра също е доста сходно. И в двата случая те се изгубват от някакво затворено място, тръгват към един друг свят, защото протагонистите от книгата и филма повече нямат нужда от тях.

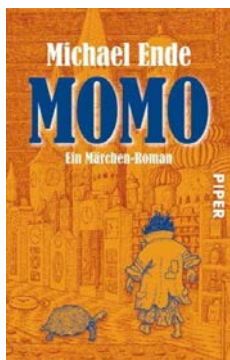
През 60-те години британският автор и илюстратор от немски произход Джудит Кер се връща към темата за тигъра, който е добра компания за едно малко момиченце в *“Тигърът, който дойде на чай”* - бестселър сред най-малката аудитория. Освен детски персонажи, в книгата се запознаваме и с една майка, която, подобно на майката на Йоханка, приема без никакво учудване факта, че един тигър може да дойде на гости и да пие следобеден чай.

Както знаем, филмовият тигър на Йоханка се оттегля на остров. В оригиналната книга и във филма Йоханка чете *“Долината на лястовиците”* на Артур Рансъм. Тази литературна класика за деца, публикувана за първи път във Великобритания през 1931-а, трасира приключенията на две групи братя и сестри в английската провинция. Ключова роля в книгата изиграва Островът на дивата котка, който изпълнява сходна функция като място за убежище, като в книгата на Трънка. Въпреки че персонажите на Рансъм са поставени в реалистичен контекст, островът е място за нескончаеми детски игри, изпълнени с фантазия и удоволствия. В сънищата си Йоханка е вдъхновена от *“Долината на лястовиците”* и посещава Острова на дивата котка, или всъщност острова на синия тигър, със своите най-близки, във финала на филма.

Анимирана книжка по *“Синият тигър”**“Тигърът на Трейси”**“Долината на лястовиците”*

БИТКАТА СРЕЩУ НЕОЛИБЕРАЛИЗМА

Като основен източник на вдъхновение за *“Синият тигър”* бихме могли да идентифицираме вълната от левицарски книги за деца и младежи, чийто източник пък би могъл да се проследи до алтернативните култури от 60-те и 70-те години. Удачен пример би бил *“Момо”* на немския писател Михаел Енде от 1973г. Историята за едно специално момиченце на име Момо, което се бори със сивите господа, времекрадците, е предупреждение за света на либералния капитализъм, в който хората изгубват най-важното – ценностите си, традициите, мира и времето. Като Йоханка, и Момо живее в голям град, където расте един нов квартал. Само дето тя прекарва времето си в древен амфитеатър. И също като Йоханка, Момо не се вписва в средата, но намира кураж в себе си, за да се бори със злото, което е много по-силно от нея. В книгата на Енде децата също са онези, които не се поддават така лесно на изкушенията на модерния свят, така че с *“Момо”*, той се обръща към възрастните. В книгата откриваме и явни теми с екологична насоченост, подобни на онези от *“Синият тигър”*. Средството за спасение на човечеството е като се освободят часовете-цветя, които времекрадците крадат от сърцата на хората. На Момо също ѝ помага едно животно – костенурката Касиопея.

“Момо”

Детската демонстрация от филма *“Момо”* на режисьора Йоханес Шааф (ФРГ / Италия, 1986)

ПРИЕМ НА ФИЛМА: ПРЕСЕЧНИ ГЛЕДНИ ТОЧКИ

КРИСТИНА МОЛС КАУП, "СИНИЯТ ТИГЪР"⁸

Спомен за чешките филми за деца

До голяма степен рисунките, стилът и естетиката на "Синият тигър" напомнят на чешките филми от бивша Чехословакия – извънжанрова вселена за детството, с неговите вътрешни конфликти и конфронтация с възрастните с цялата им комплексност. Става дума за филми, които се харесват еднакво на зрители от всички възрасти и групи. Световно известни са сериалите "Господин Пау" или "Посетителите", а също и филми като "Трите ореха на Пепеляшка" (Вацлав Ворличек, Чехословакия / ГДР, 1973). Комедийните, фантастичните и сюрреалистичните елементи контрастират с ежедневието, в който са подринати устоите на авторитетите. В тази традиция е заснет и "Синият тигър" на Петр Укропец. Със своя тих разказ той третира проблемите на постоянно променящата се градска среда и неизбежната загуба на дома на Йоханка. Операторската работа и монтажът показват как децата възприемат света и своето градско пространство. Подсиленият ракурс на камерата често подчертава тяхната гледна точка.

Фантазия и реалност

Поетичната анимация прекъсва действието на филма многократно. Бели отблясъци придават магически акцент на растенията или на козината на тигъра, пощенски картички и рисунки по стената оживяват, а сънищата на Йоханка са представени като анимационни филмчета. Самият тигър не е резултат от компютърна анимация, пообно на "Живота на Пи" от Анджелина Ли (САЩ, 2012), а съвсем истински – режисьорът Укропец работи с различни тигърчета на няколко месеца, чиято козина след това е оцветена в синьо в процеса на пост-продукция.

Малка котка, голяма сянка

Движешите се сенки и анимирани пасажии дълго не издават колко голям и силен е зловещият тигър. Когато Йоханка открива раненото животно вследствие на пътен инцидент, тя изпитва учуда и облекчение от това, че всъщност е толкова малко и уязвимо. Нейната грижа за тигъра е възнаградена с чудо – с новите растения, които избухват само за една нощ, ботаническата градина се превръща в сензация. Докато журналистите се впускат към мястото на събитието и начеват кампания за запазване на градината, кметът продължава да дебне животното. Той го вижда като див звер, чиято автономия е следствие от хаоса на стария квартал. Там всичко е шумно, пъстро и неуправляемо. Животът пулсира, а захабените кърмчета като ботаническата градина или изоставените бани се превръщат в свободни пространства. От друга страна, новият град на кмета се гордее с модерна архитектура и прави улици, където никой, особено пък син тигър, не може да се скрие. Стъклените фасади гарантират прозрачност, изчезване на личните свободи и дискретен контрол на гражданите. Но режисьорът Укропец представя кмета като карикатура, така че от един момент нататък жителите спират да вярват в заплахата от опасния хищник. Сходно са окарикуатурени и другите възрастни, като че ли заложици на своята ежедневна рутина. Единствено майката на Йоханка влиза в открит конфликт с дъщеря си.

Йоханка, една смела мечтателка

Като една приказка за големия град, "Синият тигър" не само провокира размисъл върху опазването на животните, растенията и техния естествен хабитат, но и поставя въпроса кои биотопни персонажи като Йоханка биха останали в един внимателно планиран град и комфортното общество. Въпреки че на пръв поглед изглежда като нормално момиче на 9 години, за разлика от съучениците си, тя не се интересува от модни тенденции, дрешки и джаджи. Ако няма ръчен часовник, просто ще го нарисова върху кожата си – рисуването е любимото ѝ занимание. Йоханка се чувства добре наред с животните, растенията и домашния хаос на майка си. Благодарение на силното си въображение, тя може да превъзмогне реалността на ежедневието и да види най-необичайни неща – съскачи отровни дракони на гърба на училищната портIERка, а в края на краищата и самия син тигър. Чрез него тя се научава да използва фантазията си като средство и оръжие. Когато на финала тигърът си отива, Йоханка не скърби. Тя се е добила с различен поглед към реалността и знае, че може във всеки момент да се бори с емпатия и въображение, за да запази заобикалящото я.

Alle Filme des Monats

Filmkanon

Filme A-Z

Modrý tygr

Tschechien, Deutschland, Slowakei 2012
Kinderfilm, Literaturverfilmung

Kinostart: 31.10.2013
Verleih: Farbfilm Verleih
Regie: Petr Ugropec
Drehbuch: Tereza Horvátová, Petr Ugropec nach dem gleichnamigen Kinderbuch von Tereza Horvátová
Darsteller/innen: Linda Votrubová, Jakub Wunsch, Barbora Hrzánová, Jan Hartl, Daniel Dřewes, Pytloňák u. a.
Kamera: Klaus Fuxjäger
Laufzeit: 90 min, dt.F.
Format: Digital, 35mm, Breitwand
Filmpreise: Kinderfilmfestival Kristiansand 2012: Publikumspreis
FSK: ohne Altersbeschränkung
Altersempfehlung: 7-12
Klassenstufen: 2. bis 7. Klasse
Themen: Kindheit/Kinder, Freundschaft, Stadt, Autorität(en), Widerstand, Fantasie, Tiere
Unterrichtsfächer: Deutsch, Ethik, Kunst

[herunterladen](#)

Weiterführende Links
[Website/Trailer des Films](#)

⁸ Кристина Молс Кауп, "Синият тигър" Kinofenster.de, 11/2013, стр. 2–3
<https://www.kinofenster.de/filme/archiv-film-des-monats/kf1311/der-blaue-tiger-film/> (последно достъпно на 01.07.2018)

ШИМОН ШАФРАНЕК, „СИНИЯТ ТИГЪР – СЪС СВОЯ РЕЖИСЬОРСКИ ДЕБЮТ ПЕТР УКРОПЕЦ НЕ ТРЕТИРА ДЕЦАТА КАТО ИДИОТИ“⁹

Гледайки „Синият тигър“ се пренесох в детството – към време, когато по телевизията даваха „Октоподите от втория етаж“ и други подобни филмчета, които имаха уникална атмосфера и където актьорите се сливаха в сцените с добре изпълнените трикове, така че някак цялото изглеждаше реалистично. Когато момиченцето от „Синият тигър“ рисува голяма котка в скициника си, която после най-небрежно оживява, имах усещането, че виждам един от онези черни тигри от едно време. [...]

Деца, които се държат като възрастни

[...] За един строг критик вероятно сценарият би се сторил някак праволинеен, но си признавам, че нямах време да се отегча - децата играят като достоверни, възрастни персонажи. Игралните сцени постоянно са разведени с анимация. В „Синият тигър“ техният дизайн и връзката с актьорите съответства на европейското ниво. А и благодарение на „Негатив“, в Чехия се създаде нова школа в анимацията, с повече свежест от клишираните 3D ефекти на „Саксана“ или пък телевизионните приказки за деца. И все пак, игралните сцени заслужават малко по-фина режисьорска работа.

От друга страна, Укропец успява благодарение на кастинга. Особено Линда Вотрубова грее чак до последния ред в киносалона Локацията на пражкия Карлин и ботаническия павилион придават на филма, осветен от наситени цветове, незаличимо настроение. И няма така лесно да забележите синия тигър.

⁹ Шимон Шафранек, „Синият тигър – със своя режисьорски дебют Петр Укропец не третира децата като идиоти“, Filmstage, февруари 2012-а, стр. 49

V - ПРЕДЛОЖЕНИЯ ЗА ПЕДАГОГИЧЕСКИ ДЕЙНОСТИ

Идеите за тази педагогическа работа се базират върху принципите на CinEd и се стремят да доближат филма до целевата му аудитория от ученици на възраст от 6 години и нагоре. Използвайки тези методологически материали частично или изцяло, те биха могли да се приложат и за други възрастови групи. Филмът е представен достъпно по деликатен и интуитивен начин, така че да се обогати педагогическото възприятие. Целта на дискусиите не е да се открият недвусмислени отговори, а да се засили отношението към произведението на изкуството, да се засили вниманието към детайла, да се задълбочи способността за изразяване и умението да се води диалог. Педагогическите материали са свързани с работния лист за ученици, който е предназначен директно за тях.

I. ПРЕДИ ПРОЖЕКЦИЯТА

1. РАБОТА С ПЛАКАТИТЕ:

Няколко различни киноплаката са създадени за този филм. Всички те имат общи елементи (тигър, синьо, данни за филма и лого изображения). По какъв начин се различават и защо? Предизвикват ли различни емоции и настроения? Какви точно средства са използвани, за да се постигне това? виж **Плакати**

2. РАБОТА СЪС ЗВУКА:

Изберете за учениците кратък откъс от саундтрака в оригиналната му версия, от началото на филма (01:00-02:25) – звуците в оранжерията на ботаническата градина, смесени с музика, началото на разговора на Йоханка с една риба. Помислете заедно върху онова, което учениците са чули – дали това са звуци на природата? Какви звуци? Екзотична природа и защо? Гласове? Животни? Какви животни? Музика? Други шумове? Какъв език се говори във филма? За какво става дума в този филм?

II. СЛЕД ПРОЖЕКЦИЯТА

1. ВИДЯНОТО ВЪВ ФИЛМА:

Започнете дискусия с учениците за онова, което са видели във филма. Повторете историята и основните теми.

Разговаряме с учениците за филма – как започва, какво се случва после. В дискусията ги водим така, че да могат да опишат не само сюжета, но и да се концентрират върху чувствата на основните персонажи, тяхната мотивация, а също и атмосферата в определена обстановка. Говорим на учениците за онова, което не са разбрали, за онова, което най-много им е харесало

и което са намерили за странно или пък особено интересно. Учителят може да насочи учениците към това да помислят за някои от проблемите в методическите материали, виж **Основни теми и Киновъпроси**.

2. ОБРАЗИ И КЛЮЧОВИ ДУМИ ВЪВ ФИЛМА:

Разсъждения върху средата във филма – старият и новият град

Дискусията или арт-ателието може да се концентрира върху разликите между стария квартал и новия град от филма. И защо те съществуват? Какви емоции провокират тези две различни среди? Тези емоции недвусмислени ли са? Какви са предимствата и недостатъците на тези два свята? виж **Киновъпроси – Старо и ново**

Разсъждения върху границите на фантазията и реалността

Някои части от филма представят въображението на Йоханка, а други – истинския свят. Приканете учениците да помислят върху това кои части от филма са фантазни, а кои – реалистични. Вижте **Киновъпроси – Скрит тигър / видим тигър**. Също така е възможно да се анализират кадрите, в които Йоханка разрушава нарисувания кран, виж **Анализ на план - разрушаването на един кран**

Борбата срещу злото и приказките

Бихме могли да преразкажем сюжета като приказка, в която доброто се бори със злото. Използвайте тази идея и се концентрирайте върху онова, което е добро и зло във филма, а също и защо учениците го възприемат така. Попитайте ги какво би било различно във филма, ако ставаше дума за класическа приказка. Дали историята би завършила така или другояче? Учениците могат да нарисуват своя собствена приказка за синия тигър, или пък комикси, или обща рисунка по групи. Би било интересно да се коментира с учениците факта, че финалът на филма не е точно хепиенд. виж **Основни теми**

3. ДОЧУТОТО ВЪВ ФИЛМА

Работа с диалозите

Диалозите в работния лист за ученици са избрани, за да се подчертаят отново ключовите теми във филма, като в същото време има отвореност към различните форми на работа при

уроците. Работата с диалозите може да се извърши по различен начин – учителят може да говори с децата за съдържанието, учениците може да разиграват сами сцените, а също и да запишат своя собствен диалог, да добавят музика или шумове и да сравнят с оригинала.

Работа със звуците

Изберете за студентите кратък откъс от саундтрака в оригиналната му версия, от началото на сцената с шамара (15:50-16:25). Заедно се опитайте да разберете какво точно чуваме тук – биене на звънец, тичане, диалози, тракане на сабо, гласа на портиерката. Може би ще може да отговорите заедно с учениците на въпроса колко е голямо това пространство, в което се чуват звуците и шумовете. виж **Анализ на сцена – шамарът**

4. ЗА ФИЛМА

Въпреки че действието в “Синият тигър” се развива в наши дни, филмът съдържа доста анахронистични елементи. Учениците към коя епоха биха отнесли филма и защо? Кои теми във филма намират за старомодни или архаични, а кои са съвременни? Ако учениците бяха на мястото на режисьора, в коя епоха биха поставили този сюжет и защо? Биха ли променили нещо в историята или пък някой друг елемент – средата, облеклото, технологията? виж **Контекст и Киновъпроси – Старо и ново**

5. ИЗРАБОТВАНЕ НА КИНОПЛАКАТ

Учениците могат да изберат някои от статичните изображения от филма (<http://event.institutfrancais.com/cined/bg/>). На базата на тези изображения, един ученик или група ученици може да създаде нов плакат. Приложната техника и форматите са разнообразни – класическа или голямоформатна рисунка или картина, колаж, компютърна илюстрация и прочие. Друг вариант е учителят да насочи учениците към това да се концентрират върху цвета (монохромен плакат), старо/ново (задан план на плаката), или природа срещу град (съдържание и задан план). виж **Киновъпроси**

6. АНИМИРАНИ ФИГУРИ

Сънищата на Йоханка се появяват във филма като двуизмерна анимация. Това е много ефикасна и лесна форма на анимацията, която може да се направи и в училище. Учениците създават свои собствени кукли спрямо инструкциите на работния лист (на тигъра или на други персонажи). След това създават няколко или повече фона. Докато работят върху персонажите и фона, е важно да се избере и контекстуализира употребата на определени цветове, които ще се използват (за контраст и подравняване спрямо нуждите на анимацията). виж **Киновъпроси - Значението на цвета във филмовия разказ**

Учениците трябва да бъдат насърчавани да:

- Създават специфични стари/нов среди за анимационния персонаж. Тази среда може да се базира на техния личен опит – могат да открият стари и нови елементи в архитектурата на собствения им град и да ги трансформират в обкръжение за тигъра (рисунки, колаж с фотографски изображения и прочие). виж **Киновъпроси – Старо и ново**
- Осъзнаят същинското времетраене на движенията (разбирането на движението, с неговата скорост, динамика и стилизация, е много важна част от разбирането на анимационния филм)

Работата върху анимационния филм може да е индивидуална или колективна – отделни групи ученици може да анимират различни сцени и прочие. Технологията, използвана за анимацията, зависи от възможностите на всяко училище. Използването на дигитална камера с висока резолюция и директна връзка към компютър с инсталиран професионален софтуер за анимация, триножник, прожектори и специална маса с различни нива биха били идеален вариант. Но може да се работи и с по-скромни, а днес вече и достъпни средства. Обикновен анимационен филм може да се направи със смартфон и безплатни, лесни за използване приложения (например Stop Motion Studio). Тази по-проста анимация може да се заснеме с 12 кадъра в секунда.

7. РАЗСЪЖДЕНИЯ ВЪРХУ ОБРАЗИТЕ

Сравнете “Синият тигър” с някои важни произведения на изкуството и на детската илюстрация. Дали учениците откриват прилики? Има ли и други изображения, които могат да се асоциират с филма? виж **Свързани образи**

Разговаряйте с учениците за сходствата между тези произведения, като тук отново може да използвате сайта на платформата (<http://event.institutfrancais.com/cined/bg/>). Една евентуална дискусия може да доведе до разсъждения върху причините за тези прилики.

8. СРАВНЕНИЕ МЕЖДУ ФИЛМИТЕ

Конфликти и диалози

Сравнете, заедно с учениците, “Синият тигър” с други заглавия от колекцията на CinEd, като “Първия учебен ден” и “Малка светлинка”. Филмите са кратки, възможно е да гледате един от тях, или само избрани епизоди. Може да ги съпоставите със “Синият тигър”:

Сцената на конфликта

- конфликтът между Фатима и майка ѝ (“Малка светлинка” 35:30 – 36:20)
- конфликтът между Йоханка и портиерката (“Синият тигър” 16:00 – 17:45)
- Диалогът между учениците може да се проведе на тема: Какво точно се случва в сцените и защо? Защо децата са наказани? Как децата възприемат това насилие? Как учениците биха реагирали в подобна ситуация?
- И двете сцени са заснети така, че зрителят не е емоционално привлечен в момента на шамара. Как режисьорите на тези два филма постигат това и защо? (голямо пространство и камери на разстояние и иззад препятствие в “Синият тигър” и монтажна стилизация и последвало успокоение в “Малка светлинка”)

Диалог с възрастен, който може да се погледне света през очите на дете

- Рене молу Сасу да му помогне с домашното, с което накрая Сасу се справя съвсем сам (“Първият учебен ден” 00:01:55 – 00:03:10)
- Братът на Фатима я пита къде иска да се събуди и имитира звуците на планините (“Малка светлинка” 00:25:00 – 00:26:10)
- Йоханка и майка ѝ разговарят за тигъра (“Синият тигър” 00:58:55 – 00:59:45)
- Кое е онова, което учениците намират за интересно в посочените диалози? С какво тези възрастни персонажи се държат по-различно от приетото във филма или в действителния живот? Как създателите на филма постигат усещането за доверие и близост между персонажите? (релаксиращ момент, неформално поведение, неочаквано поведение, хумор и игривост)

виж Диалози между филмите от колекцията на CinEd: “Синият тигър”, “Първият учебен ден”, “Малка светлинка”

Дали учениците познават примери за такова комбиниране на актьори и анимация? Дали учениците, след едно гледане на филма, могат да изброят повече анимационни техники? Могат ли да ги опишат? Ако те самите са кинорежисьори, кои анимационни пасажки биха заснели различно и защо?

виж също **Връзки с други изкуства**

9. АРХЕТИПИ И ФОРМАЛЕН КОНТЕКСТ

Сравнете, заедно с учениците, “Синия тигър” с други известни заглавия на световното и чешкото кино, където могат да се открият сходни истории или методи. Концентрирайте се върху сходствата, разликите и причините за мотивационната и формална взаимовръзка.

- Детето и неговия въображаем и реален, но също и чудотворен приятел – синият тигър на Йоханка е показан в първата част на филма като фантазия. В чешкото и световното кино има много подобни сюжети – дали учениците знаят някои от тях? Има ли нещо, което обединява децата-персонажи с фантазни и чудотворни приятели?
- Комбинацията от игрален и анимационен филм – този процес е използван в киното от повече от 100 години, а в днешните времена на дигитални трикове тези похвати са обичайна практика в повечето приказки, фентъзи истории или научна фантастика.

ВСИЧКИ ПРАВА ЗАПАЗЕНИ

ИЗОБРАЖЕНИЯ ОТ ФИЛМА „СИНИЯТ ТИГЪР“

стр. 1, стр. 4, стр. 10, стр. 12- 25

ДОПЪЛНИТЕЛНИ ИЗОБРАЖЕНИЯ:

стр. 3: Posters to The Blue Tiger © Negativ, Arina, Farbfilm Verleih / Karel Smyczek, Jen si tak trochu písknout, 1980 © Státní fond kinematografie / Shooting photos to The Blue Tiger © Negativ / Petr Oukropec, Ani ve snu!, 2016 © Negativ / Tereza Horváthová – Juraj Horváth, book Modrý tygr, 2004 © Tereza Horváthová – Juraj Horváth / Tereza Horváthová – Juraj Horváth, book Modrý tygr, 2004 @ Baobab / Albert Lamorisse, Le ballon rouge, 1956 © Films Montsouris / Jindřich Polák, Lucie, postrach ulice, 1984 © Státní fond kinematografie / Lotte Reiniger, Die Abenteuer des Prinzen Achmed, 1926 © Deutsches Filminstitut / Karel Zeman, Čarodějův učeň, 1977 © Muzeum Karla Zemana – Národní filmový archiv / Peter Fischli – David Weiss, Der Lauf der Dinge, 1987 © Peter Fischli – David Weiss / anonym, AMAZING!!! Chain Reactions, 2017 © open access / Sejgej Ejzenštějn, Броненосец «Потёмкин», 1926 © public domain / Steven Spielberg, Schindler's List, 1993 @ Amblin Entertainment / Alfred Hitchcock, Marnie, 1964 © Geoffrey Stanley Productions / promotion material to the Kill Bill: Volume 1 © A Band Apart / Henri Rosseau, picture Surprise, 1891 © public domain / Henri Rosseau, picture Femme en Rouge dans la Foret, c1907 © public domain / Jiří Trnka, illustration to the own book Zahrada, 1962 © Jiří Trnka – heirs / Juraj Horváth, illustration to the author book Modrý tygr © Juraj Horváth / Alain Gomis, Petite lumière, 2002 © Mille et Une Production / Jacques Rozier, Rentrée des classes, 1955 © Dovidis - Films du Colisée / Alain Gomis, Petite lumière, 2002 © Mille et Une / Alain Gomis, Petite lumière, 2002 © Mille et Une Production / Jacques Rozier, Rentrée des classes, 1955 © Dovidis - Films du Colisée / Alain Gomis, Petite lumière, 2002 © Mille et Une Production / Jacques Rozier, Rentrée des classes, 1955 © Dovidis - Films du Colisée / Alain Gomis, Petite lumière, 2002 © Mille et Une Production / Jacques Rozier, Rentrée des classes, 1955 © Dovidis - Films du Colisée / Jiří Trnka, illustration to the own book Zahrada, 1962 © Jiří Trnka – heirs / Matouš Příkrý, book cover Tracy's tiger, 2001 © Matouš Příkrý / Argo / Artur Ransome, illustration of the own book Swallowdale, 1931 © Artur Ransome – heirs / Juraj Horváth / Flipbook Modrý tygr, 2012 © Juraj Horváth / Michael Ende, illustration to the own book Momo, 1973 © Michael Ende – heirs / pg. Johannes Schaaf, Momo, 1986 © Cinecittà - Iduna Film Produktionsgesellschaft - Rialto Film – SACIS.

CINED Е ЕВРОПЕЙСКА ПРОГРАМА ЗА СЪТРУДНИЧЕСТВО, ПОСВЕТЕНА НА КИНООБРАЗОВАНИЕТО В ЕВРОПА

CINED ПРЕДЛАГА:

- Мултиезична платформа със свободен достъп в 45 европейски държави, за провеждането на публични прожекции с некомерсиална цел
- Колекция от европейски филми, насочени към деца и младежи на възраст от 6 до 19 години
- Педагогически материали за подготовка и провеждане на прожекции: разработен анализ на филма, предложения за педагогическа работа към учителите или културните медиатори, провеждащи заниманията, работен лист за учениците, педагогически филм на определен мотив за сравнителен анализ на филмите от колекцията.

CinEd е програма за европейско сътрудничество, посветена на кинообразованието в Европа. Проектът CinEd е съфинансиран от програмата МЕДИА / Творческа Европа на Европейския съюз. Проектът е съфинансиран от Програма „Култура“ на Столична община.

INSTITUT
FRANÇAIS

Co-funded by the
European Union

